HÄLSOINFORMATIONENS TROVÄRDIGHETSPROBLEM

Inge-Bert Täljedal

Linköping 23 oktober 2008

DEKLARATION AV EGET INTRESSE; DISCLAIMER

- Ingen bindning till företag (utom egen enskild firma).
- 1983—1993 konsult åt Novo Industri A/S, Köpenhamn.
- Som rektor 1999—2005 ansvarig för Umeå universitetets bolagssfär. Dock ej ledamot av något av bolagens styrelser.
- Av SBU ombedd att 2008—2009 bedöma det vetenskapliga underlaget för offentliga kostråd till diabetiker.
- Presentationen ska uppfattas som systemkritik, inte som klander av enskilda. Jag tar inte ställning till existerande vetenskapliga hypoteser, i synnerhet inte beträffande vilken kost som är lämplig vid diabetes.

Special K

Förstasidan
Goda vanor
Testa dig själv
Kost
Frukost
- Sund med frukost
- Kolla din frukost
- Frukostkunskap
- 1-2-3 vadå?
- Svenskarnas morgonvanor

Motion & Träning
Motivation
Fler goda råd
Produktvarianter
Min sida
Tävling
Vinnare

Kellogg's

Sund med frukost

"Dagens viktigaste mål", "kickstarten" och "en förutsättning för att fungera" – kärt barn har många namn. Och inte utan skäl: frukosten är enormt viktig för din hälsa, trivsel och prestationsförmåga.

Sundare med frukost
Undersökningar visar att personer som äter en ordentlig frukost varje dag är sundare än de som hoppar över frukosten. Frukostätarna får i allmänhet [illegible] mindre fett och mer kolhydrater. De f[illegible] fiber, vitaminer och mineral[illegible]

En klassiker!

[illegible] timmar sedan den senaste [illegible] är därför i ett slags fastetillstånd. Detta bryts i [illegible] frukosten – och det är ett av skälen till att den är så viktig för trivseln. Engelskans "breakfast" betyder ordagrant också just att bryta fastan Frukosten ger således ny energi till hjärna och muskler, och det främjar både din mentala och fysiska prestationsförmåga.

FOTO: PATRIK LUNDIN

Felaktig reklam

Publicerad: 16 oktober 2008, 06.30. Senast ändrad: 17 oktober 2008, 01.17

Reklamen för en lång rad omega-3-produkter överdriver effekten på hälsan och strider mot EU:s regler, visar SvD:s granskning. Livsmedelsverket diskuterar nu att införa hårda riktlinjer till landets kommuner för att stävja fusket.

Textstorlek: A A A Skriv ut

Två liter rapsolja, en halv liter linfröolja, 1555 knäckemackor eller 125 kilo kokt pasta.

Fakta

Vilken mat ger bäst tillskott av omega-3?

Topplistor | Senaste nytt
Nyheter | Stockholm | Näringsliv
Sport | Kultur / Nöje | Resor
› 06:30 Fråga och svar om Omega 3
› 05:53 Tre bilar i halkolycka vid Skottorp
› 03:22 Militärpolis mot polis i Sao Paulo
› 03:22 Skogshuggare funnen död i Ange
› 01:30 Elev åtalas för antagningsfusk
› Se hela nyhetsdygnet

ANNONS
Bilar | Kläder | blocket.se
Båtar | Lägenheter

E24 BÖRS
STHLM 17:44 +0%
DJIA 22:04 +4.7%
› E24 Börs

71555 Tipsa SvD genom SMS, MMS eller mejl

ANNONS

MER PÅ SVD.SE
› Mindre bröst – får

HÄLSOBUDSKAP I REKLAM

”Gott, Nyttigt, Lönsamt” – 1970-tal

”Mjölk ger starka ben” – 1980-tal

Professor avlönad av två margarinbolag

Livsmedelsverkets kolesterolexpert får lön av två margarinbolag. Han figurerar i kokböcker i egenskap av oberoende expert och låter sig fotograferas i tidningar tillsammans med margarinbolagens produkter.

BENGT VESSBY ÄR adjungerad professor vid institutionen för geriatrik vid Uppsala universitet. Hans halvtidstjänst är sedan i mitten av 90-talet bekostad av margarinbolagen Carlshamns mejerier och Van den Berg Food.

Bengt Vessby hävdar att mättade fetter, som bland annat finns i smör och grädde, ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar. I stället bör man äta fleromättade fetter, som finns i margarin.

Han medverkar som medicinsk expert i kokböcker utgivna av föreningen Svenska margarintillverkare. Han låter sig fotograferas i tidningar framför en kyldisk med margarinprodukter från Carlshamns mejerier och Van den Berg Food.

Läs mer

- "Universiteten på väg att bli bolag"

Tidigare artiklar

- Företag försörjer professorer

Webbfråga

Ska professorer kunna avlönas av företag?

Ja Nej Vet ej

Se resultatet

Han titulerar sig då "professor vid Uppsala universitet". Men han tiger om sin koppling till margarinbolagen.
- Det finns ingen anledning att berätta det om ingen frågar. Men om någon skulle fråga så gör jag ingen hemlighet av det, säger han.

BENGT VESSBY LIGGER också bakom Livsmedelsverkets rekommendationer om vilka fetter allmänheten bör äta, detta i egenskap av fettexpert i Livsmedelsverkets expertgrupp för kost- och hälsofrågor.
- Våra rekommendationer i kostfrågor bygger ofta direkt på expertgruppernas mötesprotokoll, säger professor Åke Bruce på Livsmedelsverket.

DN.se

2002-08-02

SVENSKE PROFESSORN i invärtes medicin, Lars Werkö, är kritisk, både till kolesterolhypotesen och till att Bengt Vessby uttalar sig utan att uppge vem som betalar hans lön.
- Han uppträder i lånta fjädrar. Han får gärna ha sin ståndpunkt, men han ska inte intala allmänheten att han är en oberoende expert, säger Lars Werkö.

Bengt Vessby själv ser inga problem i att han avlönas av margarinindustrin.
- Jag hoppas att det inte påverkar min trovärdighet. Jag hoppas att min trovärdighet bedöms utifrån min kompetens. Det vore kanske ett problem om jag företrädde en ståndpunkt som var kontroversiell. Men det gör jag inte. Varje seriös fettforskare är överens om att hög kolesterolhalt ökar risken för hjärtinfarkt, säger han.

Artikeln i Science betraktar han som "delvis osaklig".

Åke Bruce på Livsmedelsverket ser det som ett mindre problem att deras kolesterolexpert får lön av margarinindustrin.
- Han är den som kan de här sakerna bäst i Sverige, säger Åke Bruce.
- Om vi inte kunde anlita honom vore vi tvungna att hämta expertis från något annat land. Och Bengt Vessby är ju inte ensam i gruppen.

Thomas Heldmark

MASKINKONSULT FRYKESTAM AB BYTER NAMN

FILIPSTAD FILIPSTADS TIDNING

nwt.se › Filipstad

Jävbekymmer för Wasabröds konsult

Under den gångna veckan har tidningen Dagens medicin avslöjat att Livsmedelsverket hamnat i en besvärlig situation som handlar om jäv. Problemet består i att en professor som ingår i verkets expertgrupp som ger råd om bröd och fullkorn, även arbetat som konsult i flera år för Wasabröd.
Nu ändrar Livsmedelsverket sina rutiner för jävbedömning.

Kost-hälsa-forskares jäv och trovärdighet har diskuterats länge med låg intensitet. År 2007 och 2008 flammar debatten upp runt kostbehandlingen av diabetiker:

1. I bloggosfären och Läkartidningen strider etablerade kostexperter (”lite fett”) mot oppositionella läkare och patienter (”mycket fett men lite kolhydrater”).

2. En oppositionell läkare anmäls till Socialstyrelsen för brott mot vetenskap och beprövad erfarenhet. Myndigheten friar läkaren utan att aktivt godkänna hennes avvikande kostråd. Förvirring i debatten…

3. Socialstyrelsen börjar se över sina kostråd. En ny GD entledigar två välkända experter, professorerna Bengt Vessby och Nils-Georg Asp p.g.a. jäv. Indignation bland många ”etablerade”.

DAGENS MEDICIN
NYHETER FÖR DIG SOM ARBETAR I SJUKVÅRDEN

annons 1

Läs i senaste tidningen:

- Vart fjärde landsting planerar skattehöjning
- Patienter vägras ta del av sina journaler

Debatt

Länka hit | Tipsa en vän | Skriv ut sidan

Vi måste vinna allmänhetens tilltro

2007-11-07

REPLIK Mostridiga budskap i kostdebatten motverkar förändringar, skriver Stephan Rössner.

“---

Tillit (”trust”) kan ses som ett sätt att reducera komplicerade budskap och förknippas med kompetens, objektivitet och kunskaper. Bristande trovärdighet förknippas med ohederlighet, undanhållande av fakta eller jäv och förnekelse av problemen. Det är självklart att allmänheten inte är beredd att lägga om livsstil om man inte har tillit till de experter som föreslår sådana förändringar.

---”

Prof. Stephan Rössner
Kost-hälsa-expert

BLANDA INTE IHOP ”JÄV” OCH ”OHEDERLIGHET”!

- Jäv är ett sakförhållande som inte i sig är oetiskt, men som ger grund för minskat förtroende p g a intresserelationer som kan påverka, men inte nödvändigtvis påverkar, den jäviges förmåga att agera sakligt och opartiskt

- Att dölja eller förneka jäv i syfte att bevara sin trovärdighet (=andras förtroende för en) är dock ohederligt

VARFÖR ”FÖRTROENDE”, ”TILLIT”, ”TILLTRO”?

- för att sanning är finalt värde och medborgarna har rätt att få sanna besked? (Förtroende bör i så fall ges på sakliga grunder.)

- för att tillit/tilltro är instrument för att genomdriva förändring? ”Ändamålet helgar medlen”?

”---

Det är uppenbart att det inte räcker med att förkunna ett hälsobudskap för att detta ska få genomslag i livsstilen i befolkningen. Vi experter måste uppenbarligen vinna allmänhetens tilltro och uppfattas som trovärdiga. De motstridiga budskapen som debatten i Dagens Medicin illustrerar ger självklart inte allmänheten några särskilt starka incitament att ändra på sin livsstil och motverkar därmed på sikt alla de förändringar som politiker, forskare och även samhälls-medborgarna själva innerst inne skulle vilja se.

---”

Prof. Stephan Rössner
Kost-hälsa-expert

“---

Slutsatsen är egentligen djupt pessimistisk. Alla har åsikter om kost, motion och livsstil. Många forskare använder självupplevda vittnesbörd som belägg för sina hypoteser. I David mot Goliat-kampen vinner alltid den lilla uppstickaren mot det etablerade systemet. Det är tveksamt om någon vetenskaplig undersökning i världen kan övertyga experter som vill omforma svenska närings-rekommendationer på grundval av självupplevda kostförändringar eller artiklar som publiceras i tidskrifter utan impact.

---”

Prof. Stephan Rössner
Kost-hälsa-expert

KOST-HÄLSA-RÅDEN UTFORMAS I ETT SAMSPEL MELLAN MYNDIGHETER, UNIVERSITET OCH BRANSCHORGAN

LIVSMEDELSVERKET

Socialstyrelsen

Arla

waša

FELIX

Coca-Cola

SNF swedish nutrition foundation

KOST-HÄLSA-RÅDEN UTFORMAS I ETT SAMSPEL MELLAN MYNDIGHETER, UNIVERSITET OCH BRANSCHORGAN

folkhälsa?

LIVSMEDELSVERKET

Socialstyrelsen

vinst?

Arla

waša

FELIX

Coca-Cola

SNF swedish nutrition foundation

sanning?

KOST-HÄLSA-RÅDEN UTFORMAS I ETT SAMSPEL MELLAN MYNDIGHETER, UNIVERSITET OCH BRANSCHORGAN

folkhälsa?

LIVSMEDELSVERKET

Socialstyrelsen

Ät nyttiga X! Undvik skadliga Y!

vinst?

Arla

waša

FELIX

Coca-Cola

SNF swedish nutrition foundation

sanning?

Om oss

- Kontakta oss
- Vägbeskrivning
- Verksamhet
- Organisation
- Biblioteket
- Livsmedelsverkets logotyp
- Expertgrupper och nätverk
  - Expertgruppen för kost- och hälsofrågor
  - Expertgruppen för pediatrisk nutrition
  - Samordningsgruppen för amningsfrågor
- Strategigruppen för konsumentfrågor
- Upphandlingar
- Om webbplatsen
- Jävsdeklarationer
- Vår Föda
- Internationell publicering

Startsida > Om oss > Expertgrupper och nätverk > Expertgruppen för kost- och...
> Ledamöter i expertgruppen för kost- och hälsofrågor

Ledamöter i expertgruppen för kost- och hälsofrågor

Ledamöter 2008-01-01 - 2009-12-31

Professor Gunnar Akner
Örebro Universitetssjukhus
Geriatriska kliniken
701 85 ÖREBRO

Professor Christian Berne
Inst. för Medicinska Vetenskaper
Akademiska sjukhuset
751 85 UPPSALA

Professor Inger Björck
Lunds Universitet
Industriell näringslära och livsmedelskemi
Box 117
221 00 LUND

Professor Tommy Cederholm
Inst. för folkhälso- och vårdvetenskap
Klinisk nutrition och metabolism
Uppsala Universitet
Uppsala Science Park
751 85 UPPSALA

Professor Lena Hulthén
Akademin vid Göteborgs Universitet
Avd. för klinisk näringslära
Box 459
405 30 GÖTEBORG

Professor Gunnar Johansson
Statens folkhälsoinstitut
Avdelningen för levnadsvanor
831 40 ÖSTERSUND

Professor Lauren Lissner
Göteborgs Universitet Med.
Box 454
405 30 GÖTEBORG

Medicinalråd Torsten Mossberg
Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Chefsdietist Elisabet Rotehberg
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Bruna Stråket 1
413 45 GÖTEBORG

Professor Stephan Rössner
Överviktsenheten M 73
Huddinge Universitetssjukhus
141 86 HUDDINGE

Professor Alicja Wolk
Karolinska Institutet
Institutet för miljömedicin
Box 210
171 77 STOCKHOLM

Från Livsmedelsverket

Om oss

- Kontakta oss
- Vägbeskrivning
- Verksamhet
- Organisation
- Biblioteket
- Livsmedelsverkets logotyp
- Expertgrupper och nätverk
  - Expertgruppen för kost- och hälsofrågor
  - Expertgruppen för pediatrisk nutrition
  - Samordningsgruppen för amningsfrågor
- Strategigruppen för konsumentfrågor
- Upphandlingar
- Om webbplatsen
- Jävsdeklarationer
- Vår Föda
- Internationell publicering

Startsida > Om oss > Expertgrupper och nätverk > Expertgruppen för kost- och...
> Ledamöter i expertgruppen för kost- och hälsofrågor

Ledamöter i expertgruppen för kost- och hälsofrågor

Ledamöter 2008-01-01 - 2009-12-31

Professor Gunnar Akner
Örebro Universitetssjukhus
Geriatriska kliniken
701 85 ÖREBRO

Professor Christian Berne
Inst. för Medicinska Vetenskaper
Akademiska sjukhuset
751 85 UPPSALA

Professor Inger Björck
Lunds Universitet
Industriell näringslära och livsmedelskemi
Box 117
221 00 LUND

Professor Tommy Cederholm
Inst. för folkhälso- och vårdvetenskap
Klinisk nutrition och metabolism
Uppsala Universitet
Uppsala Science Park
751 85 UPPSALA

Professor Lena Hulthén
Akademin vid Göteborgs Universitet
Avd. för klinisk näringslära
Box 459
405 30 GÖTEBORG

Professor Gunnar Johansson
Statens folkhälsoinstitut
Avdelningen för levnadsvanor
831 40 ÖSTERSUND

Professor Lauren Lissner
Göteborgs Universitet Med.
Box 454
405 30 GÖTEBORG

Medicinalråd Torsten Mossberg
Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Chefsdietist Elisabet Rotehberg
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Bruna Stråket 1
413 45 GÖTEBORG

Professor Stephan Rössner
Överviktsenheten M 73
Huddinge Universitetssjukhus
141 86 HUDDINGE

Professor Alicja Wolk
Karolinska Institutet
Institutet för miljömedicin
Box 210
171 77 STOCKHOLM

Från Livsmedelsverket

Ledamöter i expertgruppen för pediatrisk nutrition

under perioden 2008-01-01 - 2009-12-31

Professor Olle Hernell (ordförande)
Barn och ungdomskliniken
Norrlands Universitetsjukhus
901 85 UMEÅ

Docent Irene Axelsson
Barn och Ungdomssjukhuset
Universitetssjukhuset
221 85 LUND

Med. Dr. Överläkare Thomas Casswall
Karolinska Universitetssjukhuset
Astrid Lindgrens Barnsjukhus
141 86 STOCKHOLM

Chefsöverläkare Carl-Erik Flodmark
Barn- och Ungdomscentrum
Universitetssjukhuset MAS ing 108 plan 2
205 02 MALMÖ

Forskare Anders Forslund
Institutionen för kvinnor och barns hälsa
Akademiska sjukhuset
Ingång 61, 3 tr 4 tr
751 85 Uppsala

Med Dr. Överläkare
Pia Karlsland Åkesson
Universitetssjukhuset UMAS
Ingång 108
Barn och Ungdomsmedicinska kliniken
205 02 MALMÖ

Med Dr. Överläkare
Pia Karlsland Åkesson
Universitetssjukhuset UMAS
Ingång 108
Barn och Ungdomsmedicinska kliniken
205 02 MALMÖ

Överläkare Torbjörn Lind
Barn- och Ungdomskliniken
Norrlands Universitetssjukhus
901 85 UMEÅ

Överläkare Sven-Arne Silfverdal
Barnhälsovården
Norrlands Universitetssjukhus
901 85 UMEÅ

Ledamöter utsedda av Livsmedelsverket

Professor Elisabet Forsum
Inst. för klinisk och experimentell medicin
Avdelningen för nutrition
Linköpings Universitet
581 85 LINKÖPING

Med Dr, prefekt Agneta Hörnell
Institutionen för kostvetenskap
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ

Med. Dr. Inger Kull
Centrum för folkhälsa
Arbets- och miljömedicin
Norrbacka
171 76 STOCKHOLM

Om oss

- Kontakta oss
- Vägbeskrivning
- Verksamhet
- Organisation
- Biblioteket
- Livsmedelsverkets logotyp
- Expertgrupper och nätverk
  - Expertgruppen för kost- och hälsofrågor
  - Expertgruppen för pediatrisk nutrition
  - Samordningsgruppen för amningsfrågor
- Strategigruppen för konsumentfrågor
- Upphandlingar
- Om webbplatsen
- Jävsdeklarationer
- Vår Föda
- Internationell publicering

Startsida > Om oss > Expertgrupper och nätverk > Expertgruppen för pediatris... > Protokoll 2008 > Protokoll 2003 > Protokoll nr 33, mars 2003 > Ledamöter i expertgruppen för pediatrisk nutrition

Ledamöter i expertgruppen för pediatrisk nutrition

under perioden 2008-01-01 - 2009-12-31

Professor Olle Hernell (ordförande)
Barn och ungdomskliniken
Norrlands Universitetsjukhus
901 85 UMEÅ

Docent Irene Axelsson
Barn och Ungdomssjukhuset
Universitetssjukhuset
221 85 LUND

Med. Dr. Överläkare Thomas Casswall
Karolinska Universitetssjukhuset
Astrid Lindgrens Barnsjukhus
141 86 STOCKHOLM

Chefsöverläkare Carl-Erik Flodmark
Barn- och Ungdomscentrum
Universitetssjukhuset MAS ing 108 plan 2
205 02 MALMÖ

Forskare Anders Forslund
Institutionen för kvinnor och barns hälsa
Akademiska sjukhuset
Ingång 61, 3 tr 4 tr
751 85 Uppsala

Med Dr. Överläkare
Pia Karlsland Åkesson
Universitetssjukhuset UMAS
Ingång 108
Barn och Ungdomsmedicinska kliniken
205 02 MALMÖ

Med Dr. Överläkare
Pia Karlsland Åkesson
Universitetssjukhuset UMAS
Ingång 108
Barn och Ungdomsmedicinska kliniken
205 02 MALMÖ

Överläkare Torbjörn Lind
Barn- och Ungdomskliniken
Norrlands Universitetssjukhus
901 85 UMEÅ

Överläkare Sven-Arne Silfverdal
Barnhälsovården
Norrlands Universitetssjukhus
901 85 UMEÅ

Ledamöter utsedda av Livsmedelsverket

Professor Elisabet Forsum
Inst. för klinisk och experimentell medicin
Avdelningen för nutrition
Linköpings Universitet
581 85 LINKÖPING

Med Dr, prefekt Agneta Hörnell
Institutionen för kostvetenskap
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ

Med. Dr. Inger Kull
Centrum för folkhälsa
Arbets- och miljömedicin
Norrbacka
171 76 STOCKHOLM

SOCIOGRAM 2006 ÖVER RELATIONEN MELLAN LIVSMEDELSBRANSCHENS VETENSKAPLIGA ORGAN OCH LIVSMEDELSVERKETS EXPERTGRUPP FÖR KOST OCH HÄLSA

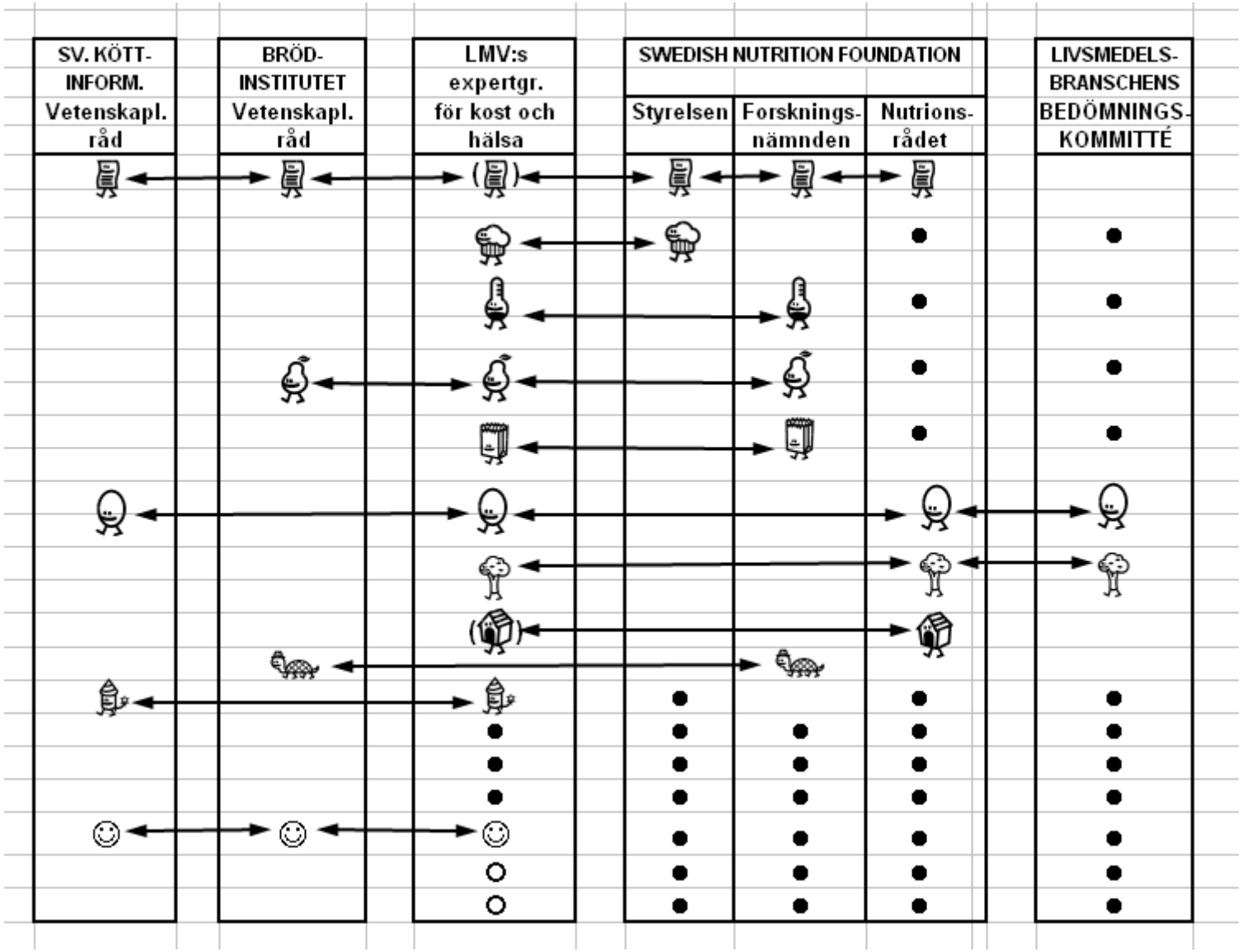

Läkartidningen.se ORGAN FÖR SVERIGES LÄKARFÖRBUND

»Äntligen har Socialstyrelsen börjat tala klarspråk när det gäller vårdplatsbristen!«
Eva Nilsson Bågenholm, ordförande i Läkarförbundet

Rutinerna kommer att skärpas

Lars-Erik Holm
generaldirektör, Socialstyrelsen

»I debatten om Socialstyrelsens experter har frågan om vad som är olämpliga kopplingar till livsmedelsindustrin varit central. Mitt beslut att två av de experter myndigheten hade anlitat inte i fortsättningen skulle medverka i ett pågående riktlinjearbete fick stort utrymme i medierna och har lett till både positiva och negativa reaktioner. Till de negativa hör att flera av Socialstyrelsens experter uttryckt oro för att också deras medverkan kan ifrågasättas. Jag vill därför klargöra mitt ställningstagande och utveckla frågan om jäv i samband med nationella riktlinjer«, skriver generaldirektör Lars-Erik Holm.

- De aktuella experternas uppdrag var att ta fram och värdera det vetenskapliga underlaget till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för diabetessjukvård och för sjukvårdens rådgivning om motion, alkohol, tobak och kost. När jag tillträdde hade jag att ta ställning till de experter som medverkade i detta riktlinjearbete. Trots att de tidigare hade ombetts av Socialstyrelsen att medverka, bedömde jag att två experters (Nils-Georg Asp och Bengt Vessby) medverkan i dessa frågor skulle kunna uppfattas som en intressekonflikt med hänsyn till deras nuvarande och tidigare engagemang i livsmedelsindustrin.

REPLIK TILL LARS-ERIK HOLM:

Forskaren, samhället och jäv

Vi välkomnar den översyn av jävsbedömning som den aktuella kontroversen har utlöst. Men vi är fortfarande oroade över den situation som myndighetsuppdrag kan försätta oss i. Vi finner det därför klokt att avvakta med nya uppdrag tills de nya bedömningarna och riktlinjerna har konkretiserats, skriver 18 professorer.

Socialstyrelsens nye generaldirektör Lars-Erik Holm kommenterade i förra veckans nummer av Läkartidningen (15/2008, sidorna 1073-4) sitt beslut att utesluta två av landets främsta experter på kost och diabetes från arbetet med att revidera de nationella riktlinjerna för diabetes. Eftersom dessa samarbetat med livsmedelsindustrin, bl a via Swedish Nutrition Foundation (SNF), har deras jävssituation bedömts och accepterats av myndigheter upprepade gånger, senast inför det experterna uteslöts för att det »var problematiskt med hänsyn till den pågående debatten om kostrekommendationer«. Vi anser att det måste finnas mer objektiva kriterier för jäv än om det finns en pågående debatt. Att industrisamarbete skulle innebära mindre jäv om det inte föreligger en offentlig debatt i ärendet är naturligtvis orimligt.

Vi har svårt att acceptera att medierna ska få avgöra om jäv föreligger. Signalen till svenska forskare är att industrisamverkan kan leda till offentlig misskreditering trots

Rutinerna kommer att skärpas

L-E Holms artikel i LT 15/2008.

självklara svaret finns stadgat i Högskoleförordningen: »Universitet och högskolor ... har också en tredje uppgift: att samverka med organisationer och företag, föreningar och individer«. Vi välkomnar Lars-Erik Holms kommentar att forskare ska samverka med industrin. Samarbetet mellan akademi och näringsliv har lett till stora framgångar för svensk industri. Samarbetsformerna varierar med vetenskapsfält.

För kost- och nutritionsforskare är livsmedelsindustrin en uppenbar samverkanspartner. Swedish Nutrition Foundation bildades 1961 som ett forum för dialog. SNF är en förening med ca 40 organisationer och företag som medlemmar. Alla led från jordbruk till handel och alla branscher finns representerade. Formen för dialogen har utformats i stark medvetenhet om att forskarens oberoende måste säkras. Inte heller ska något enskilt företag kunna dra fördel

skares vardag går till anslagssökande för att hitta bidragsgivare. Till detta uppmanas vi av våra arbetsgivare, dvs universiteten och högskolorna. För nutritionsforskare handlar det då naturligt om att samarbeta med livsmedelsindustrin och nutritionsföretag.

Regering och riksdag ser kontakt med näringslivet som ett mandat man givit forskarvärlden. Alla forskningsråd ser en nära samverkan med näringslivet som nödvändig. EU-projekt, liksom VINNOVA-projekt, förutsätter explicit näringslivsmedverkan. Att samarbete med näringslivet numera är en akademisk merit är sannolikt obekant för många. Vi är överens med Lars-Erik Holm när han på-

linjerna för diabetes. Eftersom dessa samarbetat med livsmedelsindustrin, bl a via Swedish Nutrition Foundation (SNF), har deras jävssituation bedömts och accepterats av myndigheter upprepade gånger, senast inför det aktuella riktlinjearbetet. Dessa beslut har nu underkänts av den nye generaldirektören.

Formerna för avsättandet har väckt indignation bland forskare. Lars-Erik Holms kommentar i Läkartidningen besvarar endast delvis de frågor som har väckts av beslutet och exemplifierar också hur godtyckligt jävskriteriet kan användas.

Lars-Erik Holm skriver att debatt i ärendet är naturligtvis orimligt.

Vi har svårt att acceptera att medierna ska få avgöra om jäv föreligger. Signalen till svenska forskare är att industrisamverkan kan leda till offentlig misskreditering trots att myndigheten har godkänt forskaren som expert. Experter kommer alltid att ifrågasättas av dem som inte håller med i sakfrågan. En beprövad, och ibland lyckosam, polemisk metod är att ifrågasätta kontrahentens trovärdighet. Vem står näst på tur?

En annan principiellt viktig fråga är om forskare ska samverka med näringslivet i det samhälle de arbetar i. Det lemmar. Alla led från jordbruk till handel och alla branscher finns representerade. Formen för dialogen har utformats i stark medvetenhet om att forskarens oberoende måste säkras. Inte heller ska något enskilt företag kunna dra fördel av direktkontakt med de främsta i den svenska forskarvärlden. Resultat av dialogen är bl a att svenska livsmedelsföretag började ta bort transfett ur sina produkter 10 år innan frågan kom upp i andra länder. Sverige har idag en framskjuten position när EU nu reglerar hälsopåståenden kopplade till livsmedel, inte minst när det gäller frågan om konsumentrelevans.

Kopplad till frågan om samverkansformer mellan näringsliv och forskare är frågan om näringslivet ska kunna ge ekonomiska bidrag till universitet och högskolor. Att driva forskning i dag förutsätter externt ekonomiskt stöd. Mindre än hälften av de svenska universitetens forskning bekostas av offentliga medel. En stor del av forEU-projekt, liksom VINNOVA-projekt, förutsätter explicit näringslivsmedverkan. Att samarbete med näringslivet numera är en akademisk merit är sannolikt obekant för många. Vi är överens med Lars-Erik Holm när han påtalar universitetens och högskolornas ansvar att ge vägledning för sin anställda forskare.

Som forskare är vi medvetna om den etiska problematik som kan uppkomma i samband med näringslivskontakter, och vi tränar oss i att hantera den. Vi gör det bl a genom att öppet redovisa alla tänkbara jäv och diskutera dessa både internt och med de myndigheter som vi samarbetar med.

Jävsproblematiken är utomordentligt viktig att bevaka och en viktig fråga i många beslut som forskare är involverade i. Vi välkomnar en öppen genomlysning och debatt, både generellt och i varje enskilt ärende, men tar avstånd från generaliseringar som ogrundat sprider misstro kring akademiska forskare. Att jävsfrågor utreds är okon-

TOMMY CEDERHOLM
tommy.cederholm@pubcare.uu.se
CLAUDE MARCUS
STEPHAN RÖSSNER
MAI-LIS HELLÉNIUS
INGER BJÖRCK
INGVAR BOSAEUS
ELISABET FORSUM
GÖRAN HALLMANS
OLLE HERNELL
LENA HULTHÉN
INGEGERD JOHANSSON
JÖRGEN LARSSON
LAUREN LISSNER
ÅKE NILSSON
MARGARETA NYMAN
JAN PALMBLAD
ANN-SOFIE SANDBERG
PER ÅMAN
Författarna är samtliga professorer och engagerade i svensk nutritionsforskning

troversiellt. Eftersom gråzoner alltid uppstår kvarstår dock alltid en risk för godtycke, t ex i myndighetens bedömning av den enskilde forskaren.

Vi välkommnar den översyn av jävsbedömning som den aktuella kontroversen har utlöst. Men vi, professorer i kost- och nutritionsrelaterade ämnen, är fortfarande oroade över den situation som myndighetsuppdrag kan försätta oss i, och vi finner det klokt att avvakta med nya uppdrag tills de nya bedömningarna och riktlinjerna har konkretiserats.

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Samtliga författare har samverkat med näringslivet och de flesta har mottagit villkorslösa ekonomiska forskningsbidrag från privata företag.

troversiellt. Eftersom gråzoner alltid uppstår kvarstår dock alltid en risk för godtycke, t ex i myndighetens bedömning av den enskilde forskaren.

Vi välkommnar den översyn av jävsbedömning som den aktuella kontroversen har utlöst. Men vi, professorer i kost- och nutritionsrelaterade ämnen, är fortfarande oroade över den situation som myndighetsuppdrag kan försätta oss i, och vi finner det klokt att avvakta med nya uppdrag tills de nya bedömningarna och riktlinjerna har konkretiserats.

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Samtliga författare har samverkat med näringslivet och de flesta har mottagit villkorslösa ekonomiska forskningsbidrag från privata företag.

Inga personliga arvoden?

”___

Jävsfrågan är väl penetrerad av berörda myndigheter och öppet redovisad. Naturligtvis ligger det i våra motdebattörers intresse att visa upp oss såsom ätande ur handen på husse. Det finns ingen optimal lösning på informationsöverföringens villkor i ett litet land som Sverige. Att medverka i att utveckla och tillämpa forskningsresultat inom svensk och internationell livsmedelsindustri är en uppgift som myndigheter och universitet aktivt uppmunt-rar till. Ett antal myndigheter har nyligen i Läkartidningen klarlagt behovet av jävsanalys [13], vilket vi till fullo instämmer i. Vi känner inte igen oss i nidbilden av oss som korrupta manipulatörer.

___”

(Marcus, Hallmans, Johansson, Rothenberg & Rössner, 2008)

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden:

Claude Marcus: Nationella expertgrupper: NCFFs vetenskapliga råd (Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom); vetenskapliga råd: Itrim, McDonald's Sverige AB, Swedish Nutrition Foundations nutritionsråd; konsultuppdrag: Wasabröd AB, Venderfalks reklambyrå; föreläsningsarvoden från ett flertal läkemedelsföretag för enskilda presentationer.

Göran Hallmans: Vetenskapliga råd: forskningsnämnden inom Swedish Nutrition Foundation, ordförande i »The Sino-Swedish R&D Centre for Food Safety, Nu-trition and Health«; medlem i en grupp som söker ett patent som ska användas för att förebygga Helicobacter pylori-infektioner; konsultuppdrag:Wasabröd AB

Gunnar Johansson: Nationella expertgrupper: Expertgruppen för kost- och hälsofrågor samt den nationella amningskommittén.

Elisabet Rothenberg: inga uppgivna.

Stephan Rössner: inga uppgivna.

SNF Swedish Nutrition Foundation
Ideon Research Park · SE-223 70 Lund · Sweden
Phone +46 46-2862282 · Fax +46 46-2862281
info@snf.ideon.se · www.snf.ideon.se

PRESSMEDDELANDE 080325

SNF klargör efter jävsdebatt i media

SNF kunskapsbro för bättre mat

Med anledning av medias rapportering om risk för jäv hos experter med SNF-anknytning i myndigheternas expertgrupper vill vi klargöra SNFs roll då felaktigheter och missvisande uppgifter rapporterats. Syftet med SNFs verksamhet är att främja nutritionsforskning och att överföra information och vetenskaplig forskning till livsmedelsbranschen med målet att skapa bättre och hälsosammare mat för konsumenten. Integritet och oberoende från partsintressen är och har alltid varit en grundläggande förutsättning för SNFs verksamhet.

Samarbeten och partnerskap mellan myndigheter, industri, handel och andra aktörer är numera erkänt som den mest effektiva formen att påverka kostvanor i positiv riktning. En av SNFs viktigaste uppgifter är att bidra till utvecklingen, framförallt genom att bidra till att forskningsresultat omsätts i praktiken.

Medlemmar

SNF har för närvarande 41 st medlemmar.

Aarhuskarlshamn AB
Abba Seafood AB
Arla Foods AB
Axfood Sverige AB
Bergendahlsgruppen AB
Campbell Soup Sweden AB
Cloetta Sverige AB
Coca-Cola Nordic Services
Coop Sverige AB
Danisco Sugar AB
Danone Group
Fazer Bageri AB
Findus Sverige AB
Good Food Practice AB
ICA AB
Kraft Foods Sverige AB
Lantmännen Food R&D
Leaf
Livsmedelsföretagen (*Li*)
Masterfoods AB
Nestlé Sverige AB
Nordisk Kellogg's A/S
Nutricia Nordica AB
Oatly AB
Polarbröd AB
Probi AB
Procordia Food AB
Pågen AB
Scan AB
Semper AB
Skånemejerier
Svensk Dagligvaruhandel
Svensk Köttinformation AB
Svensk Mjölk AB
Svenska Kvarnföreningen
Svenska McDonald's AB
Sveriges Bagare & Konditorer AB
Ugglarps slakteri AB
Unilever Sverige AB
Valio
ViktVäktarna AB
Wasabröd AB

Huvudmännen har årligen ett ordinarie möte i april eller maj.

Uppdaterad 14 augusti 2008 av info@snf.ideon.se

Copyright: SNF Swedish Nutrition Foundation, Ideon, SE-223 70 Lund
Phone +46 46-2862282 , Fax +46 46-2862281, info@snf.ideon.se

SNF är en unik och nu nästan 50 år gammal organisation som är en viktig kunskapsbro mellan nutritionsforskningen och livsmedelsbranschen. SNF har bidragit till att viktig nutritionsforskning har kommit konsumenterna till del genom hälsopåståenden och hälsosammare mat. SNFs medlemmar representerar alla delar av livsmedelsbranschen som i sin tur företräder en stor mängd produkter på den svenska marknaden. Syftet är att främja nutritionsforskning och att överföra information och vetenskaplig forskning till hela branschen. Integritet och oberoende från partsintressen är och har alltid varit en grundläggande förutsättning för SNFs verksamhet. Bifogade riktlinjer har formulerats för att säkerställa detta oberoende.

> *"Genom att våra medlemmar representerar alla branscher och alla led i livsmedelskedjan – från jordbruk till handel – neutraliseras partsintressen. SNF ska inte och kan inte heller verka specifikt för viss bransch och än mindre för visst företag, säger Nils-Georg Asp, professor och tillika VD för SNF.*

Forskare som ingår i SNFs styrelse, forskningsnämnd och nutritionsråd har inget arvode för detta. Resor till möten ersätts och dessa hålls inom Sverige. Det innebär att forskare engagerar sig i SNFs verksamhet inom ramen för sin forskartjänst och är frikopplade från eventuella ekonomiska intressen.

SNFs arbete med hälsopåståenden är erkänt i Europa och har gett Sverige och svensk industri ett försprång inom t.ex. functional foods området. SNF har specifikt, både i Sverige och i Europa drivit frågan om att hälsopåståenden inte bara måste vara vetenskapligt korrekta och underbyggda utan också vara relevanta för konsumenten.

SNFs stadgar (http://www.snf.ideon.se/snf/presentation/STADGARSNF.pdf)

SNFs riktlinjer (http://www.snf.ideon.se/snf/presentation/RiktlinjerSNF.pdf)

För mer information vänligen kontakta

Nils-Georg Asp, 046-286 22 80, 0708 - 22 83 04 (asp@snf.ideon.se)

Presentation

SNF Swedish Nutrition Foundation

SNF:s personal

SNF:s verksamhet inkluderar

- Rådgivande verksamhet, speciellt vad gäller hälsopåståenden och functional foods vid märkning och marknadsföring av livsmedel.
- Konferens- och symposieverksamhet
- Utgivning av tidskrifterna Food & Nutrition Research och Nordisk Nutrition
- Utdelning av forskningsanslag

Riktlinjer för verksamheten (pdf)

SNFs Stadgar (pdf)

SNF:s adress och telefon

SNF Swedish Nutrition Foundation
Ideon, 223 70 Lund
Telefon: 046 286 22 82
Fax: 046 286 22 81
E mail: info@snf.ideon.se

Ändrad 21 februari 2008 av info@snf.ideon.se

Internet 100 %

Presentation

SNF Swedish Nutrition Foundation

SNF:s personal

Nils-Georg Asp, verkställande direktör och redaktör för Food & Nutrition Research, med dr och professor i Industriell näringslära vid Lunds universitet.

Susanne Bryngelsson, handläggare och redaktör för Nordisk Nutrition, fil dr i Livsmedelsvetenskap.

Ulf Nilsson, handläggare, tekn dr i Livsmedelskemi.

Agneta Hartlén, sekreterare/ekonomihandläggare.

SNF har också en Styrelse (Ordförande: fd Landshövdingen i Skåne län: Bengt Holgersson), en Forskningsnämnd (Ordförande: Professor Ingvar Bosaeus, Göteborgs Universitet) och ett Nutritionsråd (Ordförande: Peter Lingström, Högskolan Kristianstad och Göteborgs universitet).

SNF:s verksamhet

SNF:s adress och telefon

SNF Swedish Nutrition Foundation
Ideon, 223 70 Lund
Telefon: 046 286 22 82
Fax: 046 286 22 81
E mail: info@snf.ideon.se

Ändrad 8 januari 2008 av info@snf.ideon.se

Klar
Internet
100 %

Styrelse, forskningsnämnd och nutritionsråd

SNF:s styrelse

Styrelsen väljs av huvudmännen och har 9 ledamöter, inkl ordf och SNF:s VD. Av ledamöterna representerar 4 huvudmännen och 3 näringsforskningen. Styrelsen sammanträder minst tre gånger per år.

Styrelsens ledamöter

Ordförande: Bengt Holgersson, fd Landshövding i Skåne län

Samordnare Hélène Arrenfeldt, Svensk Dagligvaruhandel, Stockholm
Prof Tommy Cederholm, Inst folkhälso-och vårdvet, Uppsala
VD Agneta Dreber, Livsmedelsföretagen (***Li***)
Inger C Larsson, Findus Sverige AB, Malmö
Prof Peter Lingström, Odontologiska Inst Avd för kariologi, Sahlgrenska Akademin/Göteborgs universitet
Forskningschef Hans-Erik Pettersson, Svensk Mjölk, Lund
Prof Ann-Sofie Sandberg, Inst f Kemi och bioteknik/Livsmedelsetenskap, Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg

SNF:s Forskningsnämnd

SNF:s Nutritionsråd

Uppdaterad 18 augusti 2008 av info@snf.ideon.se

Copyright: SNF Swedish Nutrition Foundation, Ideon, SE-223 70 Lund
Phone +46 46-2862282 , Fax +46 46-2862281, info@snf.ideon.se

Internet 100 %

Styrelse, forskningsnämnd och nutritionsråd

SNF:s styrelse

SNF:s Forskningsnämnd

Forskningsnämnden har 8 ledamöter och 2 suppleanter samt SNF:s VD. Ledamöterna ska vara eller ha varit knutna till akademisk forskning och väljs av styrelsen. Forskningsnämnden handlägger vetenskapliga ärenden och bevakar styrelsens disposition av SNF:s medel.

Forskningsnämndens ledamöter

Ordförande: Prof Ingvar Bosæus, Inst f klinisk näringslära, Göteborgs universitet

Prof Christian Berne, Inst f Medicinska vetenskaper, Uppsala akademiska sjukhus
Prof Göran Hallmans, Enheten f näringsforskning, Umeå Universitet
Prof Mai-Lis Hellenius, Inst för medicin, KI, Huddinge
Prof Olle Hernell, Inst f pediatrik, Umeå universitet
Prof Ingegerd Johansson, Inst f cariologi, Umeå universitet
Prof Ake Nilsson, Medicinkliniken , Universitetssjukhuset i Lund
Prof Joseph Rafter, Inst för biovetenskaper och näringslära, Karolinska Institutet, Huddinge
Docent Agnes Wold, Avd för klin immunologi, Göteborgs universitet
Prof Per Åman, Inst f livsmedelsvetenskap, SLU, Uppsala

SNF:s Nutritionsråd

Uppdateread 4 september 2008 av info@snf.ideon.se

Copyright: SNF Swedish Nutrition Foundation, Ideon, SE-223 70 Lund
Phone +46 46-2862282 , Fax +46 46-2862281, info@snf.ideon.se

Klar
Internet
100 %

SNF:s Forskningsnämnd

SNF:s Nutritionsråd

Nutritionsrådet har 10 ledamöter och 4 suppleanter samt SNF:s VD. Hälften av ledamöterna är valda av huvudmännen och hälften av forskningsnämnden. Nutritionsrådet sammanträder två gånger per år och är rådgivande vid planering av SNFs verksamhet. Nutritionsrådet är även rådgivande kommitté för tidskriften Scandinavian Journal of Nutrition.

Nutritionsrådets ledamöter

Ordförande: Väljs på nästa möte i oktober.

PR & Nutrition Manager Viola Adamsson Lantmännen, Food R&D,
Nutrition Manager Merete Myrup Christensen, Arla Foods (suppl.)
Agr dr Anders Högberg, Orkla ASA, Oslo
Med Dr Anette Järvi, Nestlé, Helsingborg
Dietist Latifa Lindberg, Coop Sverige AB, Stockholm
Fil mag Elisabet Rytter, Livsmedelsföretagen (Li), Stockholm
Civ. ing. Ingrid Salomonsson, Danisco Sugar AB (suppl.)

Prof Dowen Birkhed, Odontologiska institutionen, Sahlgrenska Akademin, Göteborgs universitet
Prof Robert Jan Brummer, Örebro universitet (suppl)
Prof Lena Hulthén, Sektionen för klinisk nutrition, Sahlgrenska universitetssjukhuset/ Sahlgenska Akademin, Göteborg
Prof Claude Marcus, Inst f klinisk vetenskap, Enh för pediatrik, Huddinge sjukhus
Prof Margareta Nyman, Industriell näringslära och livsmedelskemi, Lunds universitet/Lunds Tekniska Högskola
Docent Ulf Risérus, Hälso- och vårdvetenskap, Uppsala universitet (suppl)

SNF:s officiella position i jävdebatten 2008:

”…oberoende från partsintressen är…en grundläggande förutsättnng för SNF:s verksamhet.”

”…forskare [som] engagerar sig i SNF:s verksamhet…är frikopplade från eventuella ekonomiska intressen.”

~~~

Är positionen förenlig med att:

• åtskilliga forskare i SNF har eller har haft forskningsbidrag från livsmedelsföretag?

• en del forskare i SNF synes vara personligen väl arvoderade av livsmedelsföretag?
~~~

TROVÄRDIG INFORMATÖR?

Fall 1: Fullkorn är nyttigt

Tillåtna samband för påståenden om minskad risk för sjukdom

1. **Övervikt** - *Energi*
2. **Hjärt-kärlsjukdom/Åderförkalkning** - ***Kolesterolnivå i blodet***

    a) Hårt fett
    b) Vissa typer av kostfibrer

3. **Hjärt-kärlsjukdom/Åderförkalkning** - ***Blodtryck*** – *Salt*
4. **Hjärt-kärlsjukdom/Åderförkalkning** – *Omega-3-fettsyror från fisk*
5. **Förstoppning** – *Kostfiber*
6. **Benskörhet** – *Kalcium och/eller D-vitamin*
7. **Karies** – *Socker/Fermenterbara kolhydrater*
8. **Järnbrist** – *Järn*
9. **Hjärtinfarkt/hjärtsjukdom** - *Fullkorn*

Allmänna hälsopåståenden

Nytt samband!
Hjärtinfarkt/hjärtsjukdom - fullkorn

Bakgrund
Epidemiologiska studier har påvisat ett samband mellan ett högt intag av fullkornsprodukter och en hälsosam livsstil och minskad förekomst av hjärtinfarkt/hjärtsjukdom.

Produktkriterier
Produkter med påstående om samband mellan fullkorn och hjärtinfarkt/hjärtsjukdom skall innehålla minst 50% fullkorn räknat på produktens torrvikt. Dessutom skall nyckelhålskriterierna vara uppfyllda då dessa är tillämpliga, d v s 100% fullkorn för mjöl, flingor och gryn av spannmål, 2/3 fullkorn och högst 13% socker i frukostflingor, välling och gröt (barnmat ej inkluderat) samt högst 10% fett i bröd, kex, skorpor och pastaprodukter. Även frukostflingor med påstående om detta samband bör innehålla mindre än 10% fett.

Formulering
En hälsosam livsstil och en väl sammansatt kost rik på fullkornsprodukter (a) minskar risken för hjärtinfarkt, (b) minskar risken för hjärtsjukdom. Produkten X är rik på fullkorn (innehåller Y% fullkorn).

OBS! Påstående om detta samband skall formuleras enligt något av ovanstående alternativ.

Uppdaterad 17 februari 2004 av info@snf.ideon.se

SNF:s hälsobudskap, att användas i livsmedelsreklam:

”En hälsosam livsstil och en väl sammansatt kost rik på fullkornsprodukter minskar risken för hjärtsjukdom. Produkten X är rik på fullkorn.”

~

MAN BÖR ALLTSÅ KÖPA PRODUKTEN X!?

p = X har en hälsosam livsstil
q = X äter en väl sammansatt kost
r = X äter en kost rik på fullkornsprodukter
s = X löper en relativt låg risk att bli hjärtsjuk

Premiss 1: $p \wedge q \wedge r \rightarrow s$
Premiss 2: r

Slutsats: ???

Ett alternativt budskap, förmodligen lika korrekt:

”En ohälsosam livsstil och en dåligt sammansatt kost rik på fullkornsprodukter ökar risken för hjärtsjukdom. Produkten X är rik på fullkorn.”

MAN BÖR ALLTSÅ UNDVIKA PRODUKTEN X?

tikskampanjer
llkornsfakta
rskarrapporter
Referenser
fror
ra produkter med
0% fullkorn
våra reklamfilmer

Forskarrapporter

Enligt forskarrapporter från hela världen har fullkorn fantastiska effekter på vår hälsa. Tillsammans med motion och någorlunda sunda matvanor i övrigt, minskar fullkorn risken för:

- Hjärtproblem
- Diabetes typ 2
- Viktökning

Du kan läsa mer om detta i forskningsrapporten nedan.

SNF är en unik och nu nästan 50 år gammal organisation som är en viktig kunskapsbro mellan nutritionsforskningen och livsmedelsbranschen. SNF har bidragit till att viktig nutritionsforskning har kommit konsumenterna till del genom hälsopåståenden och hälsosammare mat. SNFs medlemmar representerar alla delar av livsmedelsbranschen som i sin tur företräder en stor mängd produkter på den svenska marknaden. Syftet är att främja nutritionsforskning och att överföra information och vetenskaplig forskning till hela branschen. Integritet och oberoende från partsintressen är och har alltid varit en grundläggande förutsättning för SNFs verksamhet. Bifogade riktlinjer har formulerats för att säkerställa detta oberoende.

> *"Genom att våra medlemmar representerar alla branscher och alla led i livsmedelskedjan – från jordbruk till handel – neutraliseras partsintressen. SNF ska inte och kan inte heller verka specifikt för viss bransch och än mindre för visst företag, säger Nils-Georg Asp, professor och tillika VD för SNF.*

Forskare som ingår i SNFs styrelse, forskningsnämnd och nutritionsråd har inget arvode för detta. Resor till möten ersätts och dessa hålls inom Sverige. Det innebär att forskare engagerar sig i SNFs verksamhet inom ramen för sin forskartjänst och är frikopplade från eventuella ekonomiska intressen.

SNFs arbete med hälsopåståenden är erkänt i Europa och har gett Sverige och svensk industri ett försprång inom t.ex. functional foods området. SNF har specifikt, både i Sverige och i Europa drivit frågan om att hälsopåståenden inte bara måste vara vetenskapligt korrekta och underbyggda utan också vara relevanta för konsumenten.

SNFs stadgar (http://www.snf.ideon.se/snf/presentation/STADGARSNF.pdf)

SNFs riktlinjer (http://www.snf.ideon.se/snf/presentation/RiktlinjerSNF.pdf)

För mer information vänligen kontakta

Nils-Georg Asp, 046-286 22 80, 0708 - 22 83 04 (asp@snf.ideon.se)

Wasa Kost & Hälsa

Wasa kost&hälsa är ett nyhetsbrev från Wasabröd som belyser valda forskningsrön inom området näringsriktig kost och hälsosamma livsmedel. Nyhetsbrevet kommer ut två gånger per år. I varje nummer medverkar en eller flera gästskribenter som har specialistkunskap
inom aktuellt tema.

KOST & HÄLSAS REDAKTIONSRÅD

Göran Hallmans
Professor i näringsforskning, Umeå Universitet

Josefine Jonasson
Leg. dietist, överviktsenheten Karolinska Institutet

Claude Marcus
Professor i barnmedicin vid Karolinska Institutet, specialiserad på hormonella rubbningar och barnfetma

Ewa Göthe
R&D direktör Wasa

Leif Holmgren
Senior R&D Manager Wasa

Brödinstitutet

Om Brödinstitutet

Brödinstitutet arbetar för att öka konsumtionen av bröd i Sverige. Vi vill berätta om brödets roll i en näringsbalanserad kost och inspirera fler att äta bröd till varje måltid.

Brödinstitutet är en del av branschorganisationen Sveriges bagare & konditorer och arbetar för att öka konsumtionen av bröd i Sverige. Vår uppgift är att informera om varför bröd är en viktig del i en hälsosam kost. Vi vill också inspirera fler att äta bröd till varje måltid, genom att visa på olika

Visste du att...

... brödet ska ha ett hälsosamt innehåll av fib
fett, socker och salt för att få märkas med
Livsmedelsverkets nyckelhålssymbol. Läs mer
www.slv.se

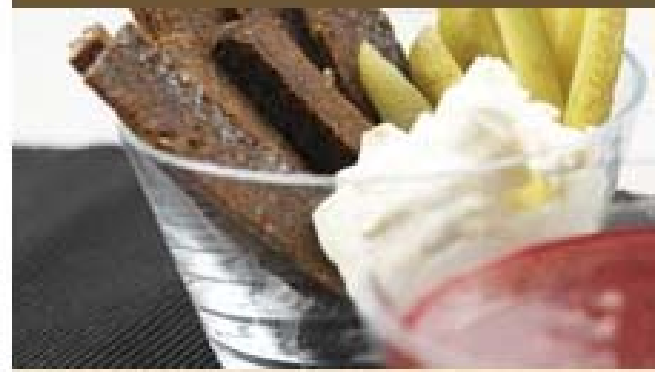

Tips på bröd till varje måltid...

Brödinstitutet arbetar för att öka konsumtionen av bröd i Sverige. Vi vill berätta om brödets roll i en närings-balanserad kost och inspirera fler att ä bröd till varje måltid.

Sök i artikeldatabasen

Så här jobbar vi

Vi arbetar med opinionsbildning för att öka kunskaperna om nyttan med att äta bröd. Det gör vi genom att sprida information genom massmedia, kost- och näringsinformatörer och verksamhetsansvariga inom restaurang och storkök. Vi samverkar med dietister, forskare, myndigheter och andra organisationer. Rådgivning och faktagranskning av informationsmaterial sker genom det Vetenskapliga rådet för bröd, som består av representanter för Livsmedelsverket, Swedish Nutrition Foundation och forskarvärlden. Vi samarbetar även med kockar och bagare för att skapa ett nytänkande kring maträtter och servering så att brödet blir en naturligare del i varje måltid.

Historik

Brödinstitutets verksamhet startade 1957, med målsättning att bidra till en ökad brödkonsumtion i Sverige. Under 1970-talet lanserades den klassiska reklamkampanjen "Socialstyrelsen rekommenderar 6 - 8 skivor bröd om dagen". Det är än idag en av Sverige genom tiderna mest uppmärksammade aktiviteter.

Från: Bjorn.Hellman@bageri.se [mailto:Bjorn.Hellman@bageri.se]
Skickat: den 29 juni 2006 08:48
Till: inge-bert@taljedal.se
Ämne: SV: Förfrågan
Hej Inge-Bert,

Tack för ditt mail.

I vårt vetenskapliga råd ingår ett antal forskare, bl a Nils-Georg Asp, Per Åman och Göran Hallmans. Vi har inget officiellt material som du kan ta del av. Dock får du gärna ta kontakt med Nils-Georg Asp, som under många år har suttit med i vetenskapliga rådet, för att genom honom få mer information. Du når Nils-Georg på telefon 046-286 22 82.

M V H,
Björn Hellman

LIVSMEDELSVERKET
Avdelningen för information och nutrition

PROTOKOLL Nr 18/03 1 (5)
fört vid möte med Expertgruppen för kost- och hälsofrågor
2003-02-05

Plats D 231/telefonmöte

Närvarande
Stuart Slorach, Livsmedelsverket, ordförande
Åsa Brugård Konde, Livsmedelsverket, sekreterare
Wulf Becker (delar av mötet)
Åke Bruce, Livsmedelsverket
Heléne Enghardt Barbieri (delar av mötet)
Göran Hallmans, Umeå universitet (per telefon)
Ingegerd Johansson, Umeå universitet (per telefon)
Lena Kallings, Statens folkhälsoinstitut
Ann-Sofie Sandberg, Chalmers tekniska högskola (per telefon)
Annica Sohlström, Livsmedelsverket
Lars Steen, Socialstyrelsen (per telefon)
Bengt Vessby, Uppsala universitet
Sölve Elmståhl, Lunds universitet (per telefon)

Förhinder
Nils-Georg Asp, Lunds universitet
Elisabet Forsum, Linköpings universitet

§ 7 Fullkornscerealier/-produkter och egenåtgärdsprogrammet

Göran Hallmans redogjorde för SNF:s forskningsnämnds förslag om hälsopåståenden beträffande fullkorn i egenåtgärdsprogrammet enligt den dokumentation som skickats ut inför mötet. I USA får följande påstående användas: ”Diets rich in wholegrain and other plant foods and low in total fat, saturated fat and cholesterol may reduce the risk of heart disease and some cancers.” I England betonar man svårigheten att avgränsa effekter av fullkorn från andra livssstilsfaktorer och kräver att hälsopåståendet påpekar att detta måste vara en del av en hälsosam livsstil. Diskuterades hur vi lämpligen formulerar detta i Sverige. Följande förslag på tillägg lämnas till forskningsnämnden: *Väl sammansatt kost med fullkornsprodukter*. Vidare uppkom en idé om att endast tillåta påståendet för produkter som uppfyller kraven för nyckelhålsmärkning. Representanterna från Livsmedelsverket fick i uppdrag att ta reda på vilka regler som gäller för nyckelhålsmärkningen och för att man inom CODEX och EU ska få använda begreppet ”Rik på fullkorn”.

§ 8 Vitamin A och bentäthet

LIVSMEDELSVERKET
Avdelningen för information och nutrition

PROTOKOLL Nr 19/03 1 (7)
fört vid möte med Expertgruppen för kost- och hälsofrågor
2003-05-14

Plats	Folkhälsoinstitutet, Salongen
Närvarande	Stuart Slorach, Livsmedelsverket, ordförande
	Åsa Brugård Konde, Livsmedelsverket, sekreterare
	Nils-Georg Asp, Lunds universitet
	Åke Bruce, Livsmedelsverket
	Elisabet Forsum, Linköpings universitet
	Göran Hallmans, Umeå universitet
	Lena Hulthén, Sahlgrenska universitetssjukhuset
	Lena Kallings, Statens folkhälsoinstitut
	Ann-Sofie Sandberg, Chalmers tekniska högskola
	Annica Sohlström, Livsmedelsverket
	Bengt Vessby, Uppsala universitet
Förhinder	Sölve Elmståhl, Lunds universitet
	Ingegerd Johansson, Umeå universitet
	Stephan Rössner, Karolinska institutet
	Lars Steen, Socialstyrelsen

delen av studien genomförs av Umeå Universitet, som gärna vill ha ett samarbete med Statens Folkhälsoinstitut.

I Socialstyrelsens register finns uppgifter om barns födelsevikter, om kvinnors vikt i samband med graviditet och om de värnpliktigas vikt i samband med mönstring. En annan intressant indikator vore befolkningens midjeomfång, men dessa uppgifter finns inte insamlade.

I Statens Folkhälsoinstituts uppdrag ingår även att arbeta för att den höga amningsfrekvensen bibehålls. Även för detta har Socialstyrelsen värdefull statistik.

Statens Folkhälsoinstitut kommer att ta initiativ till ett möte med samtliga berörda myndigheter i juni.

§ 5 Egenåtgärdsprogrammet

a. Fullkorn

SNF:s forskningsnämnd har nu antagit följande förslag till formulering av det allmänna hälsopåståendet gällande fullkorn och hjärtsjukdom: *"En hälsosam livsstil med fullkornsprodukter minskar risken för hjärtinfarkt (hjärtsjukdom). Produkt X är rik på fullkorn (innehåller Y % fullkorn).*" Kriterier för att

produkten ska få märkas föreslås vara att den innehåller minst 50 % fullkorn. Dessutom ska övriga nyckelhålskriterier vara uppfyllda då dessa är tillämpliga. I föreskrifterna för nyckelhålsmärkning anges andelen fullkorn av spannmålsbasen, medan fibermängden i gram gäller hela produkten. Diskuterades om fullkornsmängden bör gälla hela produkten, och om den i så fall skall räknas på torrvikten eller friskvikten, eller endast spannmålsbasen, i kriteriet för hälsopåståenden. Nils-Georg Asp tar upp frågan med branschen.

För vissa produktgrupper innefattar nyckelhålsmärkningen fett och socker, men inte för alla. Forskningsnämnden anser att begränsning av fetthalten i exempelvis frukostflingor bör övervägas och efterlyser Livsmedelsverkets synpunkter i denna fråga.

b. Möte om frukt och grönt

Forskningsnämnden föreslog att Livsmedelsverket och Swedish Nutrition Foundation tillsammans arrangerar ett möte för att stämma av det vetenskapliga läget och diskutera lämpliga hälsopåståenden med branschen.

LIVSMEDELSVERKET
Avdelningen för information och nutrition

PROTOKOLL Nr 25/04 1 (8)
fört vid Expertgruppen för kost och hälsafrågor
2004-11-30

Plats	Livsmedelsverket, D 231
Närvarande	Stuart Slorach, Livsmedelsverket Monika Pearson, Livsmedelsverket Heléne Enghardt Barbieri, Livsmedelsverket Åke Bruce, Livsmedelsverket (från § 6b) Filippa von Haartman, Statens folkhälsoinstitut Göran Hallmans, Umeå Universitet Anita Laser Reuterswärd, Livsmedelsverket Stephan Rössner, Karolinska Institutet (från § 4) Bengt Vessby, Uppsala Universitet
Förhinder	Nils-Georg Asp, Lunds Universitet Sölve Elmståhl, Universitetssjukhuset MAS Elisabeth Forsum, Linköpings Universitet Lena Hulthén, Sahlgrenska Universitetssjukhuset Ingegerd Johansson, Umeå Universitet

5 okt	presenterades vissa delar av förslaget till Expertgruppen, bl.a. fiberkriteriet för spannmålsprodukter, se protokoll 24/04, § 5.
12 okt	SLVs styrelse beslutade att förslaget skulle skickas till Kommissionen för notifiering efter smärre justeringar
3 nov	skickades förslaget till EU-kommissionen för notifiering
22 nov	Lagts ut på EUs hemsida – alla länder kan nu lägga synpunkter
21 feb/05	första utlåtande från EU-kommissionen förväntas, men det kan ta max 12 månader från och med den 22 november 2004.

Göran Hallmans hade begärt ytterligare diskussion om kriteriet för nyckelhålsmärkning av spannmålsprodukter, med tanke på fullkornsaspekten och användningen av andra fiberkällor, speciellt renframställda. Han har sammankallat ett telefonmöte den 17 december, där Nils-Georg Asp, Per Åman och representanter för spannmålsbranschen deltar, dvs. Sveriges bagare och konditorer, Brödinstitutet, Cerealia och Wasabröd. Man skall diskutera frågan om fullkorn. Anita Laser Reuterswärd skriver ett PM om fakta och bedömningar som legat till grund för nyckelhålskriteriet inför mötet som hon också deltar i.

Kompletterande fakta som presenterades på mötet, jämfört med föregående protokoll nr 24, är:

* Nyckelhålet är ett registrerat varumärke för låg halt fett, socker, salt och hög halt kostfiber.
* Budskapet om nyckelhålet har sedan 1989 varit ”magert och fiberrikt”.
* Förslaget innefattar kriterier för fetthalt dock ej kvalitet för

LIVSMEDELSVERKET
Avdelningen för information och nutrition

PROTOKOLL Nr 26/05 1 (7)
fört vid Expertgruppen för kost och hälsafrågor
2005-02-02

Plats Styrelserummet

Närvarande

Wulf Becker, Livsmedelsverket
Åke Bruce, Livsmedelsverket
Elisabet Forsum, Linköpings universitet
Göran Hallmans, Umeå universitet
Lena Hulthén, Sahlgrenska universitetssjukhuset
Anita Laser Reuterswärd, Livsmedelsverket
Torsten Mossberg, Socialstyrelsen
Monika Pearson, Livsmedelsverket
Ann-Sofie Sandberg, Chalmers Tekniska Högskola
Stuart Slorach, Livsmedelsverket
Annica Sohlström, Livsmedelsverket
Bengt Vessby, Uppsala Universitet

Förhinder

Nils-Georg Asp, Lunds Universitet
Sölve Elmståhl, Universitetssjukhuset MAS

Dagordningen godkändes efter det att Rapport från telefonmöte, under punkt 9, flyttats till punkt tre.

§ 3 Föregående protokoll

a. AD-droppar risk/nytta

SBU meddelar att de tar upp frågan i slutet av våren eller tidigt i höst. Expertgruppen anser dock att frågan är angelägen att åtgärda och försöker påverka SBU:s ledningsgruppsmöte den 7 februari.

b. AD-droppar ansvar

GD har skriftligt meddelat Socialstyrelsen att Livsmedelsverket tar över ansvaret för rekommendationer om användning av AD-droppar. Livsmedelsverket väntar på en skriftlig bekräftelse.

c. Tillägg till föregående protokoll om fiberfraktioner.

Göran Hallmans accepterade tillägget i föregående protokoll till punkt 4.

d. Telefonmöte – fiberdiskussioner

Göran Hallmans refererade till det telefonmöte som ägde rum den 17 december. Deltagare var även Nils-Georg Asp, Per Åman och representanter för spannmålsbranschen, dvs. Sveriges bagare och konditorer, Brödinstitutet,

Cerealia och Wasabröd. Anita Laser Reuterswärd deltog vid mötet och presenterade ett material om bakgrunden till förslaget om fiberkriterier för nyckelhålet. SNF (Swedish Nutrition Foundation) kommer göra en litteraturstudie över senaste rönen vad gäller fysiologiska effekter av fullkorn och olika fiberingredienser .

ALR nämnde att i diskussionen om "traffic lights", som pågår i UK, finns för närvarande inte kostfiber med bland de näringsämnen som diskuteras för nutritionsprofiler. I USDAs nya kostråd från den 12 januari, rekommenderas följande huvudbudskap: "Consume 3 or more ounce-equivalents of whole-grain products per day, with the rest of the recommended grains coming from enriched or whole-grain products. In general, at least half the grains should come from whole grains." (Se även protokoll 24 och 25).

§ 4 SNR/NNR

Wulf Becker presenterade arbetet med de Svenska näringsrekommendationer, SNR, som ska fastställas från de gemensamma nordiska näringsrekommen-

annons 1
annons 2

Läs i senaste tidningen:

- Vart fjärde landsting planerar skattehöjning
- Patienter vägras ta del av sina journaler
- Avknoppade läkare hotar stämma landsting
- Krönika: Björn Olsson

- Förstasidan
- Köp lösnummer
- Prenumerera

Länka hit | Tipsa en vän | Skriv ut sidan

"Oberoende" kostrådsexpert är konsult åt Wasa-bröd

2008-03-17

En av Livsmedelsverkets experter – som varit djupt involverad i myndighetens råd om bröd och fullkorn – har i flera år varit en högt avlönad konsult åt Wasa-bröd. Detta trots att myndighetens generaldirektör förnekat sådana bindningar.

I förra veckan stoppade Socialstyrelsen dess egen expertgrupp som ska ta fram nya kostråd för diabetiker. Detta eftersom det fanns risk för jäv, berättade Dagens Nyheter. Flera av gruppens experter var involverade i Swedish Nutrition Foundation, SNF, som finansieras av ett 40-tal svenska livsmedelsföretag, däribland Ica, Nestlé Sverige, Arla Foods och Scan.

Även flera av de experter som utarbetar Livsmedelsverkets kostråd är involverade i SNF.

Men detta ser inte Livsmedelsverkets generaldirektör, Inger Andersson, som något problem.

"Nej, det hade varit skillnad om det handlade om ett rent kommersiellt företag som sysslar med produktutveckling", sade hon till Dagens Nyheters reporter förra veckan.

I nästa andetag försäkrade Inger Andersson för DN:s läsare att hon och verkets chefsjurist går igenom medlemmarnas jävsdeklarationer inför

Infektion

Dramatisk ökning av antibiotikaresistensen

Antalet inrapporterade fall av ESBL har ökat med nästan en tredjedel på ett år.

Astma & KOL

Ny metod tömmer sjuka bronker på luft

Ventiler som stänger av luftrör som inte längre fungerar. Det är idén bakom en helt ny behandling för personer med svåra emfysem.

PÅ JOBBET

Jobb

- Sök jobb
- Bevakning

Specialistläkare/ överläkare
Höglandssjukhuset Eksjö/Nässjö

Medicinskt ansvarig Radiolog
Carlanderska Stiftelsen i Göteborg

Specialistläkare inom klinisk mikrobiologi/ bakteriologi
Östersunds sjukhus, område Medicinsk diagnostik och teknik

Överläkare
Universitetssjukhuset MAS, Neurologiska kliniken/ Strokecentrum

Specialistläkare
Universitetssjukhuset MAS, Neurologiska kliniken/ Strokecentrum

ST-läkare
Universitetssjukhuset MAS, Neurologiska kliniken/ Strokecentrum

Jobb för sjuksköterskor

(1 objekt återstår) Hämtar bild http://www.dagensmedicin.se/img/ajax-loader.gif... | Internet | 100 %

Sent: 30 June 2006 13:30

Dear Dr. Richardson,

... An illustrative study case is the health claim for wholegrain products fairly recently adopted by the Swedish Nutrition Foundation in cooperation with the Swedish National Food Administration. Reading on the sequence of events leading up to this decision, I have noticed that you gave a salient lecture, 'The scientific substantiation of health claims for food – with special emphasis on claims for whole grain cereals as recently approved by the UK Joint Health Claims Initiative', during a one-day conference in Stockholm, October 16, 2002. ...

...|it is an interesting and important question of fact how the different roles of university teacher, industrial researcher, and civil servant in the food administration are linked together or separated in contemporary society. Hoping that you do not mind informing me, I should therefore like to ask you whether my assumption is correct, i.e. that the cereal or bakery industries are among your clients or employers, or, rather, whether they were when you presented the lecture in Stockholm 2002.

Looking forward to hearing from you,

Yours sincerely,

Inge-Bert Täljedal

Thank you for your enquiry....

In answer to your specific question, yes, I was funded by Cereal Partners UK to prepare the scientific dossier which was submitted to the UK JHCI independent expert committee to support the wholegrain claim. The work was published in the peer reviewed Proceedings of the Nutrition Society and the acknowledgements clearly state that the work was undertaken on behalf of and funded by CPUK.

There are now major research initiatives in the UK at Newcastle University and the MRC Unit in Cambridge and also the HEALTHGRAIN EU funded research on the benefits of wholegrains which I am an active partner.The original research on wholegrain started in the USA .

I hope this background information helps your project.

David Richardson

Professor David P. Richardson
DPR Nutrition Limited

TROVÄRDIG INFORMATÖR?

Fall 2: Osten ”Hjärtans Lust” är nyttig

Hjärtans Lust

Hjärtans Lust är en mild och god hårdost, som passar perfekt på frukostsmörgåsen.

Det unika med Hjärtans Lust är att den istället för mjölkfett innehåller raposolja. Att rapsolja har en kolesterolsänkande effekt har visat sig i flera studier. En finsk undersökning visade att när personer, vars kolesterolnivå var lidrigt förhöjd, ersatte medelfet traditionell ost med Hjärtans Lust, sjönk både den totala kolesterolhalten och det "dåliga" LDL-kolesterolet i blodet. Forskningsresultaten publicerades i European Journal of Clinical Nutrition nr 56, 2002. Det finns ett starkt samband mellan höga kolesterolvärden och hjärt-kärlsjukdomar.

Genom att röra på dig, äta rätt och välja rätt sorts fett håller du

Mer information om functional food kan du hitta här:

- www.primaliv.com
- www.proviva.com
- www.probi.se
- www.snf.ideon.se
- www.hp-info.nu

Julia/Hjärtans Lust

Produkt	**Hjärtans Lust hårdost baserad på rapsolja, Skånemejerier**
Hälsopåstående	"Som ersättning för vanlig ost bidrar Hjärtans Lust till sänkta kolesterolvärden"
Sammanfattning av granskningsrapporten	Produktens dokumentation har granskats enligt livsmedelsbranschens regler. De studier på människa som bifogats ansökan om granskning stödjer att utbyte av vanlig ost mot Hjärtans Lust hårdost (i granskningsrapporten kallad Julia), där mjölkfettet bytts ut mot rapsolja, bidrar till sänkta kolesterolvärden, vid en dagskonsumtion av 65 g ost.

Granskningsrapport Hjärtans Lust (Julia)

Uppdaterad 31 agusti 2004

SNF Swedish Nutrition Foundation
Ideon Research Park · SE-223 70 Lund · Sweden
Phone +46 46-2862282 · Fax +46 46-2862281
info@snf.ideon.se · www.snf.ideon.se

FINAL REPORT

Health Claims in the Labelling and Marketing
of Food Products
The Food Industry's Rules
(Self-Regulating Programme)

Hälsopåståenden i märkning
och marknadsföring av livsmedel
Livsmedelsbranschens regler
(egenåtgärdsprogram)

April 16, 2004

STATEMENT CONCERNING EVALUATION OF THE SCIENTIFIC DOCUMENTATION BEHIND A PRODUCT SPECIFIC HEALTH CLAIM

YTTRANDE BETRÄFFANDE GRANSKNING AV VETENSKAPLIG DOKUMENTATION BAKOM PRODUKTSPECIFIKT HÄLSOPÅSTÅENDE

Product/Produkt
Julia, hard cheese based on rapeseed oil. 17% total fat (0.7 g saturated, 10.1 g monounsaturated and 5.5 g polyunsaturated fatty acids per 100 g)

Applying company/Ansökande företag
Skånemejerier Ek. För.

SNF Swedish Nutrition Foundation
Ideon Research Park · SE-223 70 Lund · Sweden
Phone +46 46-2862282 · Fax +46 46-2862281
info@snf.ideon.se · www.snf.ideon.se

Experts appointed by the Research Committee of SNF Swedish Nutrition Foundation

Prof Bruce A Griffin (chair)
School of Biomedical and Molecular Sciences
Center for Nutrition & Food Safety
University of Surrey
United Kingdom

Prof Marja Mutanen
Department of Applied Chemistry and Microbiology (Nutrition)
University of Helsinki
Finland

Prof Jan I Pedersen
Institute for Nutrition Research
University of Oslo
Norway

Background

Dietary fat and blood lipids

The diet-heart hypothesis is founded on incontrovertible evidence that reductions in total dietary fat and saturated fatty acids (SFA) decrease total serum and LDL cholesterol. Nevertheless, the issue as to what represents the most appropriate macronutrient to replace SFA continues to attract debate. While the isoenergetic replacement of SFA with either n-9 *cis*-monounsaturated fatty acids (MUFA) or complex carbohydrate show relatively equivalent cholesterol-lowering effects, there is concern over the latters potential to lower cardioprotective HDL and raise serum triacyglycerol (TAG) (Katan *et al,* 1997). Compared to n-6 polyunsaturated fatty acids (PUFA), MUFA might have additional advantageous effects on e.g. TAG (Kris-Etherton *et al*, 1999, Nielsen *et al*, 2002) and CVD risk factors beyond plasma lipids (Kris-Etherton, 1999). However, a recent meta analysis concluded that dietary MUFA and n-6 PUFA are comparable in their effects on blood lipids and lipoproteins (Mensink *et al*, 2003).

Rapeseed oil and blood cholesterol

Many intervention studies on the effects of rapeseed oil on blood cholesterol have been performed. Early studies with rapseed oil-rich diets showed LDL cholesterol reductions up to 23% (Valsta *et al,* 1992, Nydahl *et al,* 1994), and this effect has also been confirmed in more recent studies (Nielsen *et al*, 2002, Pedersen *et al* 2000). Compared to olive oil, the cholesterol-lowering effects of rapeseed oil is similar or superior (Lichtenstein *et al*, 1993,

Product/Produkt

Julia, hard cheese based on rapeseed oil. 17% total fat (0.7 g saturated, 10.1 g monounsaturated and 5.5 g polyunsaturated fatty acids per 100 g)

Applying company/Ansökande företag

Skånemejerier Ek. För.

Suggested claim/Föreslaget påstående

Osten Julia bidrar till hälsosamma blodkolesterolvärden

The cheese Julia contributes to healthy levels of blood cholesterol

Summary/Sammanfattning

The evaluation is based on one study with Julia. During the test periods (2 x 4 weeks), the subjects (mildy to moderately hypercholesterolemic) had a daily intake (65 g) of Julia or an ordinary milk-fat based cheese. The overall decrease in total and LDL-cholesterol after four weeks of intake of Julia were 7.0 and 6.4%, respectively.

The submitted study supports a cholesterol-lowering effect of Julia, although the effect is less pronounced than expected from previous studies with rapeseed oil.

The evaluation committee suggests that a product specific health claim for Julia is phrased as "Replacing ordinary cheese with Julia may contribute to lower blood cholesterol".

Conclusion

The submitted study shows a lowering effect on total and LDL-cholesterol of Julia in a group of subjects representative for the population at which a health claim of the type "contributes to healthy levels of blood cholesterol" is targeted. However, the single research study presented herein to support the claim is less convincing than many of the previous studies performed on rapeseed oil, cited above. The strength of evidence that the active constituent in Julia is the rapeseed-oil is diminished by the relatively poor cholesterol response. Overall confidence in the interpretation of the cholesterol response and its clinical implications for consumers is somewhat diminished by the principal outcome being a relative difference between Julia (low in SFA) and a control cheese (high in SFA) and a lack of information on the background diet.

In spite of the above mentioned limitations, a claim like "Replacing ordinary cheese with Julia may contribute to lowering blood cholesterol" would be acceptable.

Signatures

Professor Bruce A Griffin

Professor Marja Mutanen

Professor Jan I Pedersen

Dear Dr. Griffin,

I note that the claim acceptable to the expert group is carefully phrased, with a view to the limitations of the scientific support discussed earlier in the report. Being a scientist myself, I take it more or less for granted that your wording “may contribute”, is not meant to convey exactly the same message as a mere “contributes” would have done. To me, not having English as my mother tongue, the auxiliary verb “may” adds a certain quantity of reservation, much like “probably” or “perhaps” would do, whereas an unqualified “contributes” would be a straight-forward assertion that eating this cheese instead of ordinary cheese will lower your blood cholesterol. However, I am not sure whether I read too much into your suggestion for an appropriate health claim here. As communicating science to the lay public is often a difficult matter of precision in wording, I should be most interested in knowing your own view about how to correctly interpret the intention of your conclusion in this report. Please, note that my concern is not with the actual pros and cons of this particular cheese but, precisely, with the process of communication.

Looking forward to hearing from you, I thank you on beforehand.

Yours sincerely,

Inge-Bert Täljedal

2006-07-11 11:25

Dear Professor,

Thank you for your messages.

This was sometime ago now. The wording was carefully chosen at the time to accurately communicate and reflect the strength of the scientific evidence under review at the time of the claim. I am unable to comment further on this due to its retrospective nature.

Yours sincerely,

Dr Bruce A. Griffin .

Skickat: den 28 juni 2006 11:50

Ämne: Hjärtans Lust

Hej Inge-Bert Täljedal,

Du har ställt en fråga till Skånemejerier, om våra produkter med produktspecifika påståenden. Du undrar hur Skånemejerier har resonerat, när vi översatt "may contribute" med "bidrar" i det produktspecifika fysiologiska påståendet för osten Hjärtans Lust.

Enligt reglerna i Egenåtgärdsprogrammet, så är det inte expertgruppens uppgift att formulera hälsopåståendet men de kan ha synpunkter i sin rapport. När vi får rapporten med utlåtande från expertrgruppen, så för vi en diskussion med SNF om formuleringen av påståendet. Professor Nils-Georg Asp är dock mycket tydlig med att det inte är SNF:s uppgift att formulera påståendet. Däremot kan de ha synpunkter på företagets förslag. Den formulering vi har på Hjärtans Lust har SNF accepterat. På www.hp-info.nu finns följande information om godkännandet av Hjärtans Lust:

SNF har alltså själva här översatt "may contribute" till "bidrar". Mitt svar till dig blir alltså att företaget och SNF tillsammans kommer fram till ett hälsopåstående, som båda kan acceptera. Det finns inte "någon annan" instans. ....

Hoppas du är nöjd med svaret på din fråga! Annars går det bra att återkomma.
Vänliga hälsningar

Förordning har ersatt branschregler

Tidigare hade den svenska livsmedelsbranschen egna regler för hälsopåståenden om till exempel minskad risk för sjukdom. De reglerna gäller inte eftersom EU-förordningen om hälsopåståenden började tillämpas från den 1 juli 2007 och det inte finns någon övergångstid.

Företag måste ansöka om hälsopåståenden

EFSA har fått in ytterligare 220 ansökningar från företag som vill göra hälsopåståenden för olika livsmedel.
Hälsopåståenden enligt artikel 14 och 13.5 i förordningen får göras först efter att de har granskats av EFSA och godkänts av EU-kommissionen. För att EFSA ska granska dessa hälsopåståenden måste ett företag först skicka in en ansökan till någon livsmedelsmyndighet i en medlemsstat inom EU. I Sverige är det Livsmedelsverket som tar emot sådana ansökningar.

EFSA:s pressmeddelande och utvärderingar
Livsmedelsverkets webbsida om hälsopåståenden
Övergångstider för hälsopåståenden

Ytterligare upplysningar:

Anita Laser Reuterswärd, nutritionist: 018-17 53 37, 0733-54 53 37
Petra Bergkvist, statsinspektör: 018-17 56 43

Julia/Hjärtans Lust, margarine cheese (17% fat) (0.7g saturated, 10.1g monounsaturated and 5.5g polyunsaturated fatty acids per 100g) based on rapeseed oil	Reduced levels of blood cholesterol Target group: general population	Replacing 65 g of ordinary cheese with Julia/Hjärtans Lust per day.	Scientific body (SNF Swedish Nutrition Foundation)

See the Swedish Reference list: Griffin, Mutanen, Pedersen (2004), and references cited therein (see Appendix 1).	?	<u>Wording according to expert report:</u> Som ersättning för vanlig ost bidrar Julia/Hjärtans Lust till sänkta kolesterolvärden.#B // Replacing ordinary cheese with Julia/Hjärtans Lust may contribute to lower blood cholesterol. #B <u>Alternative wording suggested:</u> Som ersättning för vanlig ost bidrar Julia/Hjärtans Lust till hälsosamt låga kolesterolvärden // Replacing ordinary cheese with Julia/Hjärtans Lust contributes to healthy low blood cholesterol levels.
	?	

Copyright Notisum 2008

Högskoleförordning (1993:100)

[Fakta & Historik]

1 kap. Allmänna bestämmelser

Universitet och högskolor med staten som huvudman

Bisysslor

31 § Högskolorna skall på lämpligt sätt informera sina lärare om vilka bisysslor eller slag av bisysslor som inte är förenliga med 3 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434). En högskola skall ge sina lärare råd vid bedömningen om en viss bisyssla är förenlig med den bestämmelsen. Om en lärare begär det, skall högskolan lämna skriftligt besked i en sådan fråga.

Av 7 a § lagen (1994:260) om offentlig anställning följer att en högskola på lämpligt sätt skall informera sina anställda om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten enligt 7 § lagen om offentlig anställning. Förordning (*2001:972*).

32 § En lärare är skyldig att hålla högskolan underrättad om de bisysslor som han eller hon har och som har anknytning till anställningens ämnesområde. Högskolan skall dokumentera underrättelserna. Dokumentationen skall hållas så ordnad att det går att fortlöpande följa vilka bisysslor varje lärare har. Förordning (*1998:1003*).

TROVÄRDIG INFORMATÖR?

Fall 3: Författarnamn till salu

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

navigation
- Main Page
- Contents
- Featured content
- Current events
- Random article

interaction
- About Wikipedia
- Community portal
- Recent changes
- Contact Wikipedia
- Donate to Wikipedia
- Help

search
Go Search

toolbox
- What links here
- Related changes
- Upload file
- Special pages
- Printable version
- Permanent link
- Cite this page

languages
- Deutsch
- Français
- Italiano
- Nederlands
- Norsk (bokmål)
- Polski
- Română

Rofecoxib

From Wikipedia, the free encyclopedia
(Redirected from Vioxx)

Rofecoxib (pronounced /roʊfəˈkɒksɪb/) is a nonsteroidal anti-inflammatory drug (NSAID) developed by Merck & Co. to treat osteoarthritis, acute pain conditions, and dysmenorrhoea. Rofecoxib was approved as safe and effective by the Food and Drug Administration (FDA) on May 20, 1999 and was subsequently marketed under the brand name **Vioxx**, **Ceoxx** and **Ceeoxx**.

Rofecoxib gained widespread acceptance among physicians treating patients with arthritis and other conditions causing chronic or acute pain. Worldwide, over 80 million people were prescribed rofecoxib at some time.

On September 30, 2004, Merck voluntarily withdrew rofecoxib from the market because of concerns about increased risk of heart attack and stroke associated with long-term, high-dosage use. Rofecoxib was one of the most widely used drugs ever to be withdrawn from the market. In the year before withdrawal, Merck had sales revenue of US$2.5 billion from Vioxx. [1]

Rofecoxib was available on prescription as tablets and as an oral suspension.

Contents [hide]

1 Mode of action
2 Adverse drug reactions
2.1 Adverse cardiovascular events
2.1.1 VIGOR study
2.1.1.1 NEJM controversy
2.1.2 Alzheimer's studies
2.1.3 APPROVe study
2.1.4 Other studies
2.1.5 Other COX-2 inhibitors
2.1.6 Other NSAIDs
3 Withdrawal
4 Litigation
4.1 Political impact of Vioxx litigation in America
5 Other effects
6 References
7 External links

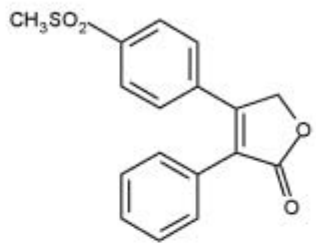

Rofecoxib

Systematic (IUPAC) name	
4-(4-methylsulfonylphenyl)-3-phenyl-5H-furan-2-one	
Identifiers	
CAS number	162011-90-7
ATC code	M01AH02
PubChem	5090
DrugBank	APRD00151
Chemical data	
Formula	$C_{17}H_{14}O_4S$
Mol. mass	314.357 g/mol
Pharmacokinetic data	
Bioavailability	93%
Protein binding	87%
Metabolism	hepatic
Half life	17 hours
Excretion	biliary/renal
Therapeutic considerations	
Pregnancy cat.	C (Australia)
Legal status	*withdrawn*

Vol. 299 No. 15, April 16, 2008

Editorial

Impugning the Integrity of Medical Science

The Adverse Effects of Industry Influence

Catherine D. DeAngelis, MD, MPH; Phil B. Fontanarosa, MD, MBA

JAMA. 2008;299(15):1833-1835.

The profession of medicine, in every aspect—clinical, education, and research—has been inundated with profound influence from the pharmaceutical and medical device industries. This has occurred because physicians have allowed it to happen, and it is time to stop.

Two articles[1-2] in this issue of *JAMA* provide a glimpse of one company's apparent misrepresentation of research data and its manipulation of clinical research articles and clinical reviews; such information and articles influence the education and clinical practice of physicians and other health professionals. The direct influence of for-profit companies on education[3-6] and clinical practice[7-8] has been well documented, so this Editorial deals primarily with clinical research.

The articles by Ross and colleagues[1] and by Psaty and Kronmal[2] document how one company, Merck & Co Inc, apparently manipulated dozens of publications to promote one of its products. But make no mistake—the manipulation of study results, authors, editors, and reviewers is not the sole purview of one company.[9-12] In this case, documents that provided evidence necessary to demonstrate the manipulation became public (and publishable) because of litigation involving one of that company's products, rofecoxib. As disclosed in the articles,[1-2] all authors, except one, report having served as paid consultants for plaintiffs in litigation against Merck. However, at our insistence the authors of both studies have made all documents used in their articles available on the Internet and have provided the information necessary to access those documents (ie, Web site addresses) in the articles. Thus, anyone questioning the veracity or interpretation of the information in these 2 articles,[1-2] or wishing to inspect the documents referenced in these 2 articles, will have ready access to the materials.

The study by Ross et al[1] illustrates that clinical trial articles and review articles related to rofecoxib frequently were written by unacknowledged authors who were employees of for-profit information industries, and often attributed first (or primary) authorship to academically affiliated

Internet 100 %

Vol. 299 No. 15, April 16, 2008

Special Communication

Guest Authorship and Ghostwriting in Publications Related to Rofecoxib

A Case Study of Industry Documents From Rofecoxib Litigation

Joseph S. Ross, MD, MHS; Kevin P. Hill, MD, MHS; David S. Egilman, MD, MPH; Harlan M. Krumholz, MD, SM

JAMA. 2008;299(15):1800-1812.

ABSTRACT

Context Authorship in biomedical publication provides recognition and establishes accountability and responsibility. Recent litigation related to rofecoxib provided a unique opportunity to examine guest authorship and ghostwriting, practices that have been suspected in biomedical publication but for which there is little documentation.

Objective To characterize different types and the extent of guest authorship and ghostwriting in 1 case study.

Data Sources Court documents originally obtained during litigation related to rofecoxib against Merck & Co Inc. Documents were created predominantly between 1996 and 2004. In addition, publicly available articles related to rofecoxib identified via MEDLINE.

Data Extraction All documents were reviewed by one author, with selected review by coauthors, using an iterative process of review, discussion, and rereview of documents to identify information related to guest authorship or ghostwriting.

Data Synthesis Approximately 250 documents were relevant to our review. For the publication of clinical trials, documents were found describing Merck employees working either independently or in collaboration with medical publishing companies to prepare manuscripts and subsequently recruiting external, academically affiliated investigators to be authors. Recruited authors were frequently placed in the first and second positions of the authorship list. For the publication of scientific review papers, documents were found describing Merck marketing employees developing plans for manuscripts, contracting with medical publishing companies to ghostwrite manuscripts, and recruiting external, academically affiliated investigators to be authors. Recruited authors were commonly the sole author on the manuscript and offered honoraria for their participation. Among 96 relevant published articles, we found that 92% (22 of 24) of clinical trial articles published a disclosure of Merck's financial support, but only 50% (36 of 72) of review articles published either a disclosure of Merck sponsorship or a disclosure of whether the author had received any financial compensation from the company.

Conclusions This case-study review of industry documents demonstrates that clinical trial manuscripts related to rofecoxib were authored by sponsor employees but often attributed first authorship to academically affiliated investigators who did not always disclose industry financial support. Review manuscripts were often prepared by unacknowledged authors and subsequently attributed authorship to academically affiliated investigators who often did not disclose industry financial support.

JAMA
- Online Features

This Article
- Abstract
- PDF
- Send to a friend
- Save in My Folder
- Save to citation manager
- Permissions

Citing Articles
- Citation map
- Citing articles on HighWire
- Contact me when this article is cited

Related Content
- Related articles
- Similar articles in JAMA

Topic Collections
- Drug Therapy, Other
- Statistics and Research Methods
- Humanities
- Medicine and the Media
- Journalology/ Peer Review/ Authorship
- Medical Ethics
- Neurology
- Alzheimer Disease
- Alert me on articles by topic

Internet 100 %

Draft Version and Final Version of Article Describing the Results of Protocol 078

Rofecoxib does not delay the onset of Alzheimer's disease: results from a randomized, double-blind, placebo-controlled study

External author?, W.H. Visser[1], E. Yuen[1], C. Assaid[1], M.L. Nessly[1], B.A. Norman[1], C.C. Baranak[1], C.R. Lines[1], S.A. Reines[1], G.A. Block[1] on behalf of the Rofecoxib Protocol 078 study group

---

A Randomized, Double-Blind, Study of Rofecoxib in Patients with Mild Cognitive Impairment

Leon J Thal[1], Steven H Ferris[2], Louis Kirby[3], Gilbert A Block[4], Christopher R Lines*[,4], Eric Yuen[4], Christopher Assaid[4], Michael L Nessly[4], Barbara A Norman[4], Christine C Baranak[4] and Scott A Reines[4], on behalf of the Rofecoxib Protocol 078 study group[5]

[1]University of California, San Diego, CA, USA; [2]New York University School of Medicine, New York, NY, USA; [3]Pivotal Research Centers, Peoria, AZ, USA; [4]Merck Research Laboratories, West Point, PA, USA

Ross, J. S. et al. JAMA 2008;299:1800-1812.

Copyright restrictions may apply.

JAMA

2008-10-16- - skriv ut

Kommentera denna artikel!

ENDAST PÅ WEBBEN

Läkemedelsföretag redovisar ekonomiska relationer – i USA

Fredrik Hedlund, frilansjournalist

Läkemedelsföretagens ekonomiska relationer med vissa läkare har i USA lett till krav på lagstiftning som tvingar företagen att offentliggöra alla sina ekonomiska ersättningar till enskilda läkare. Nyligen tvärvände flera företag och meddelade att de frivilligt kommer att följa lagförslaget. Men i Sverige finns inga planer på en sådan öppenhet.

Under senaste ett och ett halvt åren har granskningar genomförda av amerikanska senatorer avslöjat hur prominenta forskare vid flera namnkunniga universitet har tagit emot miljontals dollar från läkemedelsföretag utan att deklarera dem enligt universitetens interna regelverk. Detta har ytterligare eldat på den nationella kritiken mot den inverkan läkemedelsföretagens pengar har på medicinsk forskning och praxis.

I ett försök att stävja de osunda ekonomiska relationerna mellan läkare och läkemedelsföretag har den republikanske senatorn Charles Grassley, från Iowa, tillsammans med den demokratiske senatorn Herbert Kohl, från Wisconsin, utformat ett lagförslag kallat »The Physician Payments Sunshine Act«. Förslaget är på väg upp i kongressen. Det har ännu inte antagits, men om det gör det, kommer det att innebära att läkemedelsföretagen tvingas att uppge alla sina ekonomiska relationer med professionella organisationer och enskilda läkare i ett offentligt register.

Inför hotet om lagstiftning gör nu läkemedelsföretagen en omvändelse under galgen. I slutet av september skickade det amerikanska läkemedelsföretaget Eli Lilly ut ett pressmeddelande där deras nye vd John Lechleiter stolt deklarerar att »vi har förstått

Karriär&Arbete

Alla specialiteter

Sök

Överläk Medicinkliniken Vrinnevisjukhuset
Norrköping

ST-läk psyk Akademiska sjukhuset
Uppsala

ST-läk öronsjd Universitetssjukhuset

168 lediga tjänster >>

? WEBBFRÅGAN

Ökad press med "rehabkedjan"?

Har de nya sjukskrivningsreglerna sedan den 1 juli (se LT 28/2008) ökat din arbetsbelastning som läkare?

- Ja, mycket
- Ja, lite
- Nej, inte alls
- Nej, jag sjukskriver inte

SVARA

SE RESULTAT

Din samarbetspartner inom infektion

MEDA

ANNONS

Novo Nordisk söker en Medical Advisor inom affärsområdet BioPharm.

novo nordisk

SIEMENS

Läkemedelsföretag redovisar ekonomiska relationer – i USA

Fredrik Hedlund, frilansjournalist

Läkemedelsföretagens ekonomiska relationer med vissa läkare har i USA lett till krav på lagstiftning som tvingar företagen att offentliggöra alla sina ekonomiska ersättningar till enskilda läkare. Nyligen tvärvände flera företag och meddelade att de frivilligt kommer att följa lagförslaget. Men i Sverige finns inga planer på en sådan öppenhet.

Under senaste ett och ett halvt åren har granskningar genomförda av amerikanska senatorer avslöjat hur prominenta forskare vid flera namnkunniga universitet har tagit emot miljontals dollar från läkemedelsföretag utan att deklarera dem enligt universitetens interna regelverk. Detta har ytterligare eldat på den nationella kritiken mot den inverkan läkemedelsföretagens pengar har på medicinsk forskning och praxis.

Spökskrivare bakom vetenskapliga rapporter

Publicerad: 15 april 2008, 20.23. Senast ändrad: 16 april 2008, 00.41

Ett stort antal vetenskapliga rapporter om läkemedel är skrivna av anställda på läkemedelsföretag eller betalda spökskrivare. Men deras namn hålls hemliga. Istället köps ledande akademiska forskare in som författare ibland utan att ha haft något med studierna att göra. En ledande vetenskaplig tidskrift kräver nu ett stopp för "manipulationerna".

Textstorlek: A A A | Skriv ut | Kommentarer (41 st) | Blogglänkar (6 st)

Det är mäktiga USA:s läkarförbunds tidning Jama som avslöjar en företeelse som alla parter hittills har haft intresse av att dölja. Det kallas medicinsk spökskrivning och är satt i system av världens stora läkemedelsföretag sedan lång tid.

Det är skadeståndsrättegångar i USA mot världens största läkemedelsföretag Merck som öppnat möjligheter att få en första "glimt" av systemet. De drivs av patienter som blivit hjärtsjuka efter att ha använt företagets 2004 indragna smärtpreparat Vioxx.

En grupp läkare som är konsulter åt patienterna har därför kunnat begära ut internt material från företaget som aldrig tidigare varit offentligt. De har jämfört Mercks dokument med artiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter och företagets handlingar till USA:s läkemedelsverk FDA.

FOTO: DANIEL HULSHIZER/AP
Skadeståndsrättegångar i USA mot Merck och deras smärtstillande medicin Voxx har gett insyn i systemet med spökskrivare bakom vetenskapliga rapporter.

Fakta

Topplistor | Senaste nytt
Nyheter | Stockholm | Näringsliv
Sport | Kultur / Nöje | Resor

› 16:45 Amfetaminfabrik sprängd på Island
› 16:41 En till sjukhus efter båtolycka
› 15:57 Just nu: Reinfeldt och Sahlin möts igen
› 15:34 Kungligt varguttalande rör upp debatten
› 15:29 Mp vill ge EU mer grön makt
› Se hela nyhetsdygnet

ANNONS
Bilar | Kläder | blocket.se
Båtar | Lägenheter

STOCKHOLMSVÄDRET

I em	I kväll	I morgon
6° SSO 4 m/s	5° SSO 4 m/s	9° OSO 4 m/s

Fler orter i Sverige
Hela världen

71555 Tipsa SvD genom SMS, MMS eller mejl
ANNONS

MER PÅ SVD.SE

› Teatergrillen. Slarv sänker betyget.

ANNONS

SvD
Sveriges bästa mediesajt
Fredag
17 oktober 2008

LEDARREDAKTIONEN
Jag är militant motståndare till feminism
Sanna Rayman

Toppforskare säljer namnteckningar

Publicerad: 20 april 2008, 11.11. Senast ändrad: 20 april 2008, 13.46

Få har hittills hört talas om medicinsk spökskrivning. Alla berörda parter har ett gemensamt intresse av att inte berätta. De flesta har också något att vinna på systemet så länge det förblir hemligt. Det är ett högt spel som hotar den vetenskapliga integriteten, tilltron till forskning, forskare och läkemedelsindustrin och i förlängningen hotar patienterna.

Richard Bergström är kraftfull vd för läkemedelsföretagens branschorganisation i Sverige, Lif, och han har idogt lett kampen för ökad etik. Han är något förvånad över uppståndelsen just nu:

– Alla inblandade vet hur det går till, säger han. Det är läkemedelsföretagen som betalar för och som gör arbetet med över 90–procent av alla läkemedelstestningar. Den omfattande databearbetningen till exempel sker på företagen och det är av företagen anlitade personer som ställer samman och skriver utkasten till rapporterna.

Han menar att till exempel alla redaktörer på de vetenskapliga tidskrifterna är väl medvetna om detta.

–De utvalda ledande akademiska forskarna har inte tid att ägna sig åt det här omfattande arbetet i detalj. Det är en självklarhet, säger han.

Han anser också att det inte är mer än rätt att stjärnforskarna får betalt eftersom de ändå måste sätta sig in i materialet. Det behöver inte betyda att de är köpta.

–Dessutom, säger han, skulle inte en enda vetenskaplig tidskrift ta in en artikel som enbart författats av företagspersoner. Den skulle förtigas.

SvD, Inger Atterstam 20 april 2008

Hur är skandalen möjlig?

- ”De flesta hade ingen aning!” (vetenskapsjournalist)
- ”Det här känner ju alla i branschen till!” (företrädare för företagen)
- ”Vi har regler…” (företrädare för universiteten)
- En skadad vetenskaplig kultur! (IBT)